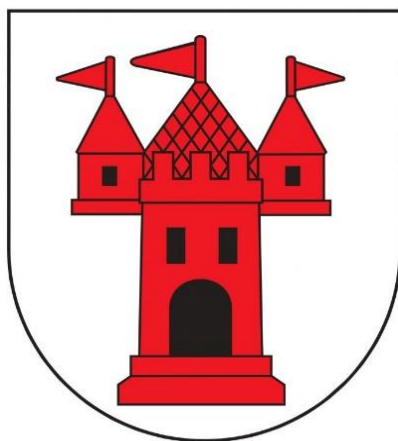

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI DLA GMINY MSZCZONÓW

PROJEKT MAJ 2022 r.

Spis treści

1. Słownik pojęć	3
2. Charakterystyka gminy Mszczonów	4
3. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	10
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mszczonów	10
3.2 Podział Gminy Mszczonów na jednostki analityczne	13
3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej jednostek analitycznych	16
4. Analiza wskaźnikowa	21
4.1 Sfera społeczna	21
4.2 Sfera gospodarcza	36
4.3 Sfera środowiskowa	40
4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	41
4.5 Sfera techniczna	42
4.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	44
4.7 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na obszarze zdegradowanym gminy Mszczonów	45
5. Spis tabel	47
6. Spis rycin	48

1. Słownik pojęć

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji¹.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym*. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska².

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic³.

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485).

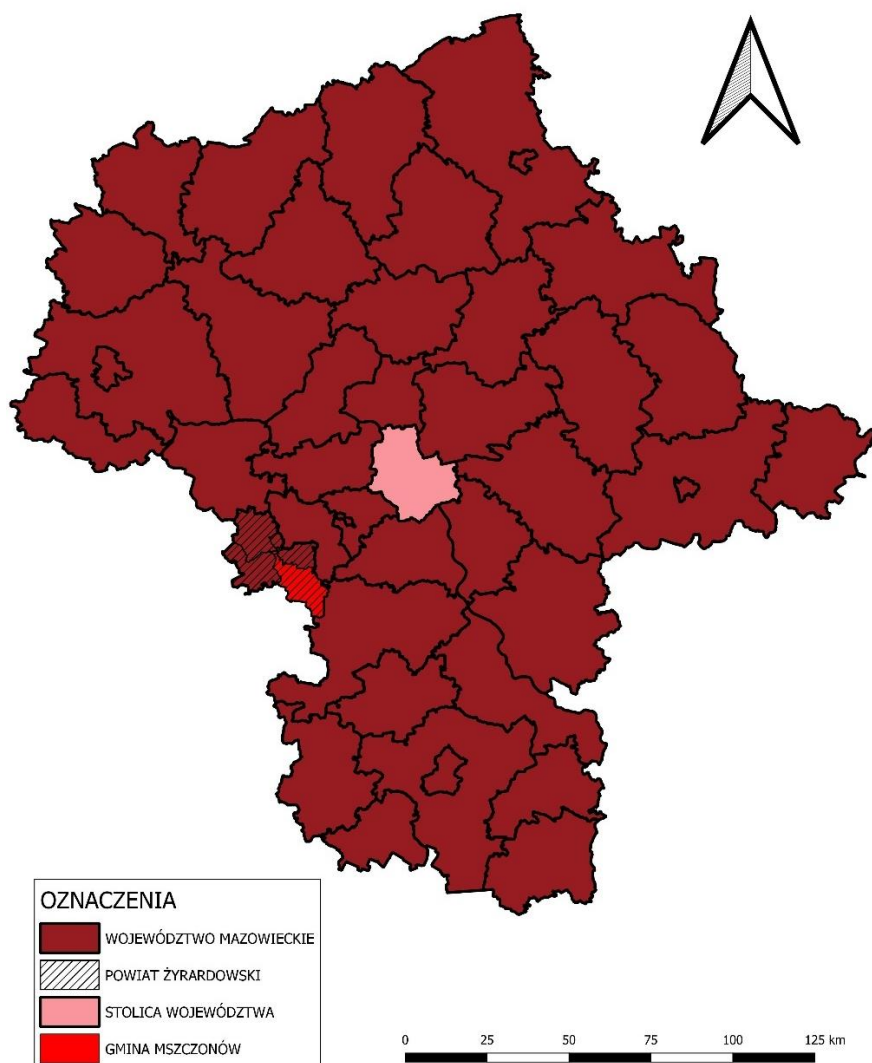
² J. w.

³ J. w.

2. Charakterystyka gminy Mszczonów

Gmina Mszczonów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części powiatu żyrardowskiego, w województwie mazowieckim. Jej całkowita powierzchnia wynosi 152 km², co stanowi 28,5% powierzchni powiatu. Ośrodkiem miejskim gminy jest Mszczonów, którego powierzchnia wynosi 8,6 km² i jest to 1,6% powierzchni powiatu. Gmina graniczy z miejsko-wiejską gminą Biała Rawska (woj. łódzkie, pow. rawski) oraz z gminami wiejskimi: Błędów (woj. mazowieckie, pow. grójecki), Kowiesy (woj. łódzkie, pow. skierniewicki), Pniewy (woj. mazowieckie, pow. grójecki), Puszcza Mariańska (woj. mazowieckie, pow. żyrardowski), Radziejowice (woj. mazowieckie, pow. żyrardowski) i Żabia Wola (woj. mazowieckie, pow. grodziski). Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z 2013 r.⁴ zmienionym w 2019 r. (zwane dalej Studium), powierzchnia użytków rolnych gminy stanowi 70,02%, a użytków leśnych 16,5%. W granicach gminy mieści się 35 sołectw.

Rycina 1. Położenie gminy Mszczonów na tle powiatu żyrardowskiego i województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne.

Gmina posiada dogodną lokalizację pomiędzy dwoma dużymi aglomeracjami miejskimi. Położona jest w odległości ok. 46 km od Warszawy oraz ok. 100 km od Łodzi. Dodatkowo lokalizacja na trasie Warszawa

⁴ Uchwała nr XXXVI/280/13 Rady Miejskiej w Mszczonowie z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mszczonów.

– Łódź daje gminie szansę na dynamiczny rozwój. Przez jej teren przebiegają również: droga ekspresowa S8 relacji Warszawa – Wrocław oraz droga krajowa nr 50 - trasa międzynarodowa wschód – zachód. Dzięki temu gmina może rozwijać się jako ośrodek logistyczno-przemysłowy. Oprócz ważnych szlaków komunikacji drogowej przez gminę przebiegają linie kolejowe: Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) stanowiąca część trasy północ – południe oraz trasa kolei towarowej wschód – zachód (Słubice – Terespol). Jednak ze względu na zły stan infrastruktury technicznej w samym mieście ruch pociągów osobowych pozostaje wstrzymany.

Przez teren gminy przepływa kilka rzek: Okrzesza, Pisia-Gągolina, Jeziorka i Korabiewka. Do głównych zbiorników wodnych zalicza się „Stawy Św. Anny” w miejscowości Zbiroża, są to dwa zbiorniki o łącznej powierzchni ok 11 ha, należą do koła nr 17 Polskiego Związku Wędkarskiego. Drugim zbiornikiem jest „Dwórzo” o powierzchni ok. 2,5 ha. Oprócz tego w północnej części gminy zlokalizowane są stawy rybne „Stawy Gnojna im. Rodziny Bieleckich”, obecnie są one nieużytkowane, stanowią rezerwat przyrody.

Gmina bogata jest w surowce mineralne, znajdziemy tu gliny zwałowe, eluwia glin zwałowych, piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski, żwiry i głązy moren czołowych, piaski i mułki rzeczne, a także miejscami piaski eoliczne. Obecnie na terenie jednostki funkcjonuje jedno złożo kruszywa lekkiego – Budy Mszczonowskie. Kruszywa te pozyskiwane są w celach budowniczych, drogowych, kolejowych oraz do produkcji kruszyw lekkich i ceramiki budowlanej.

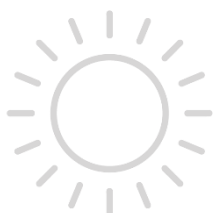
Ponadto na terenie gminy występują wody geotermalne – wody podziemne charakteryzujące się podwyższoną temperaturą, ogrzewane ciepłem z wnętrza Ziemi. Stanowią one potencjalne źródło energii cieplnej. Gmina Mszczonów jest jedyną gminą w Polsce wykorzystującą wody geotermalne do celów pitnych. Oprócz tego wykorzystuje się ją w celach ciepłowniczych i rekreacyjnych.

Gleбами występującymi na terenie gminy są: gleby brunatne wylugowane i płowe. Grunty orne charakteryzują się niską jakością klas bonitacyjnych V i VI. Pozostałe gleby zalicza się do klasy III i IV. Według Studium pomimo warunków sprzyjających rolnictwu, potencjał ten nie jest wykorzystywany i zdarza się, iż tereny te przez długi czas nie są uprawiane, ani obsiewane i przekształcają się w odłogi. W dolinach rzecznych występują głównie łąki i pastwiska.

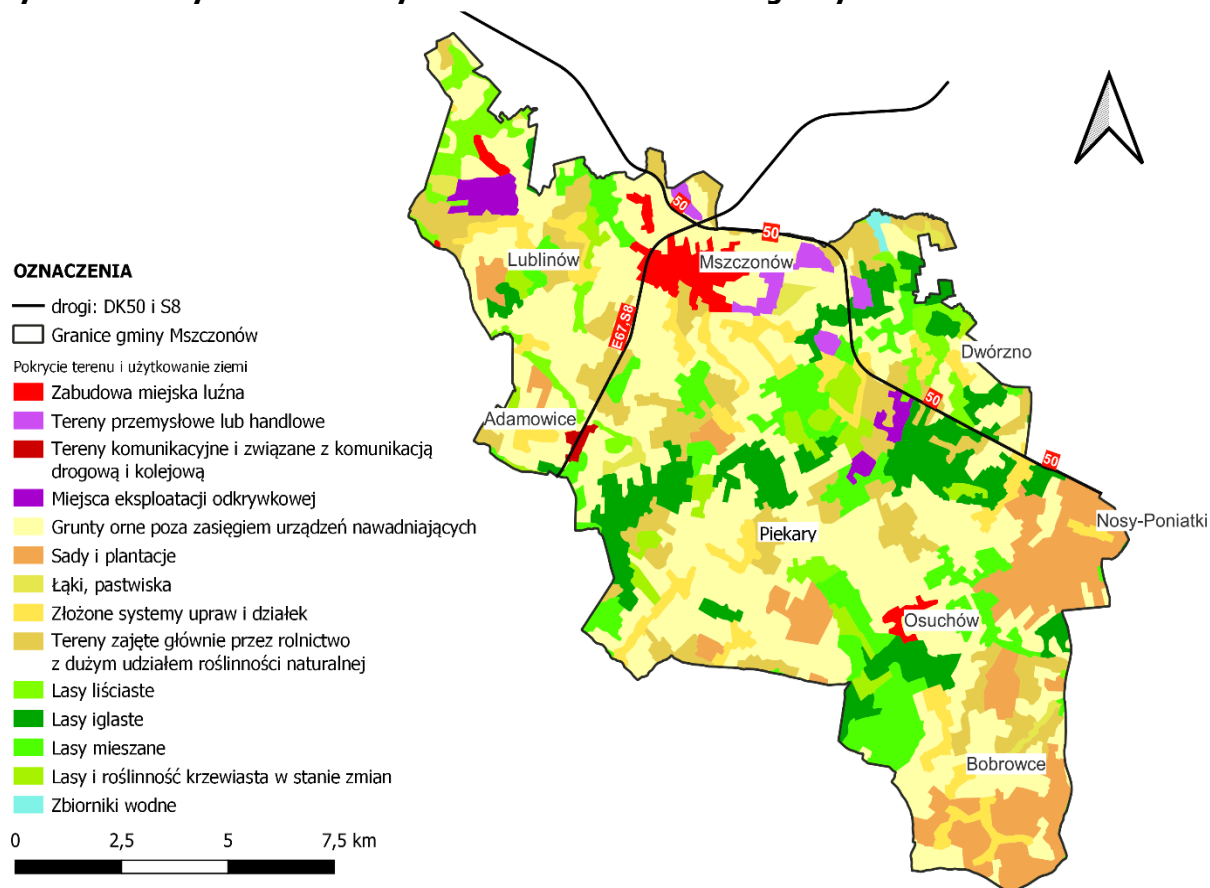
Obszary prawnie chronione znajdujące się w granicach gminy zajmują powierzchnię 4 700 ha (30,9% powierzchni gminy). Do form ochrony przyrody w gminie Mszczonów zalicza się:

- Bolimowsko-Radziejowski z doliną środkowej Rawki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Rezerwat leśny „Grądy Osuchowskie”,
- Rezerwat „Stawy Gnojna im. Rodziny Bieleckich”,
- Zabytkowe parki wiejskie i podworskie (w Badowo-Dańkach, Badów Górny, Badowo-Mściskach, Osuchowie, Piekarach i Ciemno-Gnojnie),
- Pomniki przyrody (10 dębów szypułkowych, 6 lip drobnolistnych, 5 modrzewi europejskich, 3 jesiony wyniosłe, 1 platan klonolistny, 1 wiąz szypułkowy, 1 klon pospolity).

Obszary leśne gminy stanowią ok. 16.5% jej powierzchni, łącznie jest to ok. 2500 ha, z czego 1314,9 ha to lasy publiczne, występujące głównie po stronie północnej. Do zwartych kompleksów leśnych zaliczyć można lasy w okolicy Osuchowa oraz lasy położone pomiędzy Zbirożą a Ciemno-Gnojną. Resztę terenów leśnych stanowią małe rozproszone powierzchnie. Do głównych gatunków drzew w lasach gminy Mszczonów należą: sosna, dąb, olcha i brzoza. Gospodarkę leśną na terenie gminy prowadzi Nadleśnictwo Grójec.

Rycina 2. Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi na terenie gminy Mszczonów

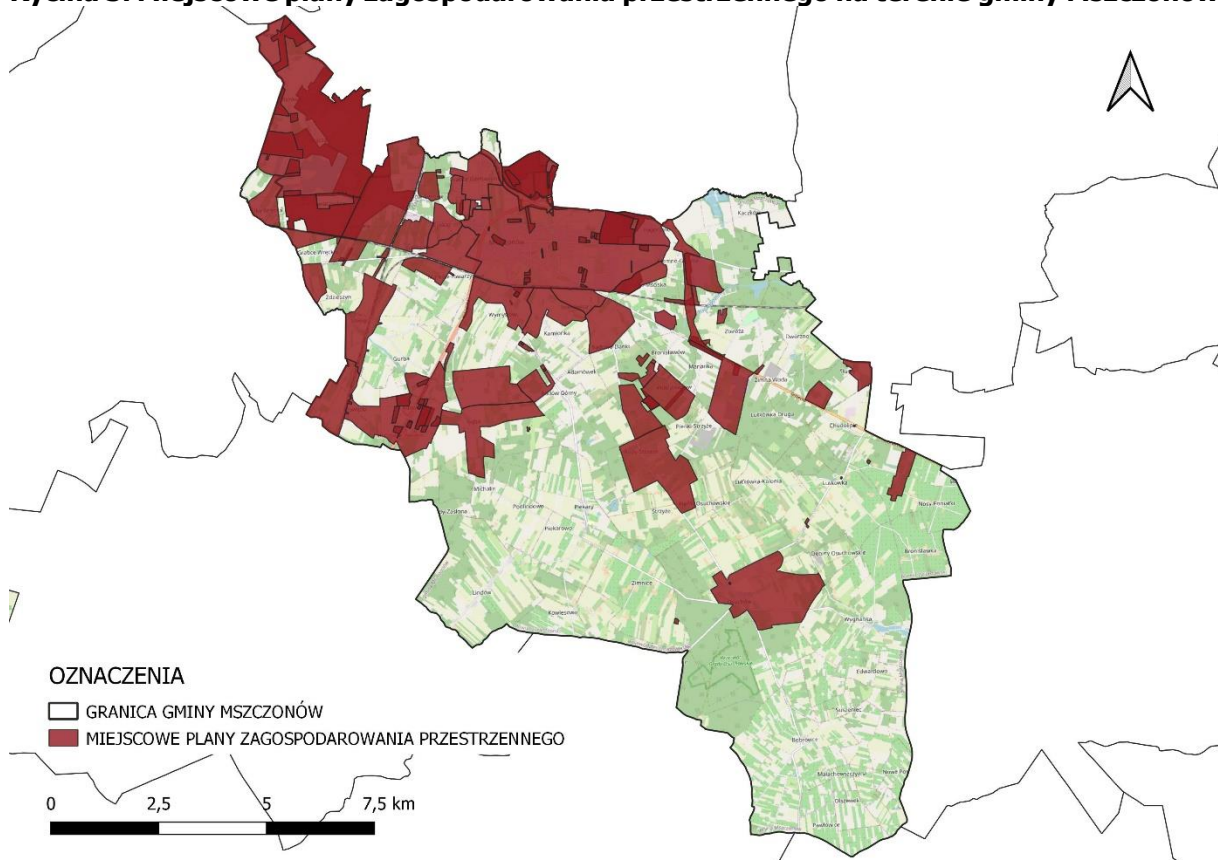

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Studium zaktualizowane zostało uchwałą nr XIII/98/19 Rady Miejskiej w Mszczonowie z dnia 30 października 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mszczonów. Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Mszczonów opracowanych zostało 100 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rycina 3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Mszczonów

Źródło: opracowanie własne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2020 roku, gmina Mszczonów liczyła 11 440 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 75 os./km². Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące zmiany liczby ludności gminach powiatu żyrardowskiego w latach 2016-2020 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat zauważono, iż liczba ludności w gminie Mszczonów od 2017 roku stopniowo malała.

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat żyrardowski	76 164	76 056	75 848	75 749	75 370	100%	99,7%
gmina Żyrardów	40 504	40 243	39 992	39 828	39 550	25%	99,4%
gmina Mszczonów	11 568	11 603	11 554	11 525	11 440	7%	99,7%
gmina Puszcza Mariańska	8 601	8 630	8 630	8 661	8 673	6%	100,2%
gmina Radziejowice	5 616	5 710	5 789	5 855	5 854	4%	101,0%
gmina Wiskitki	9 875	9 870	9 883	9 880	9 853	6%	99,9%

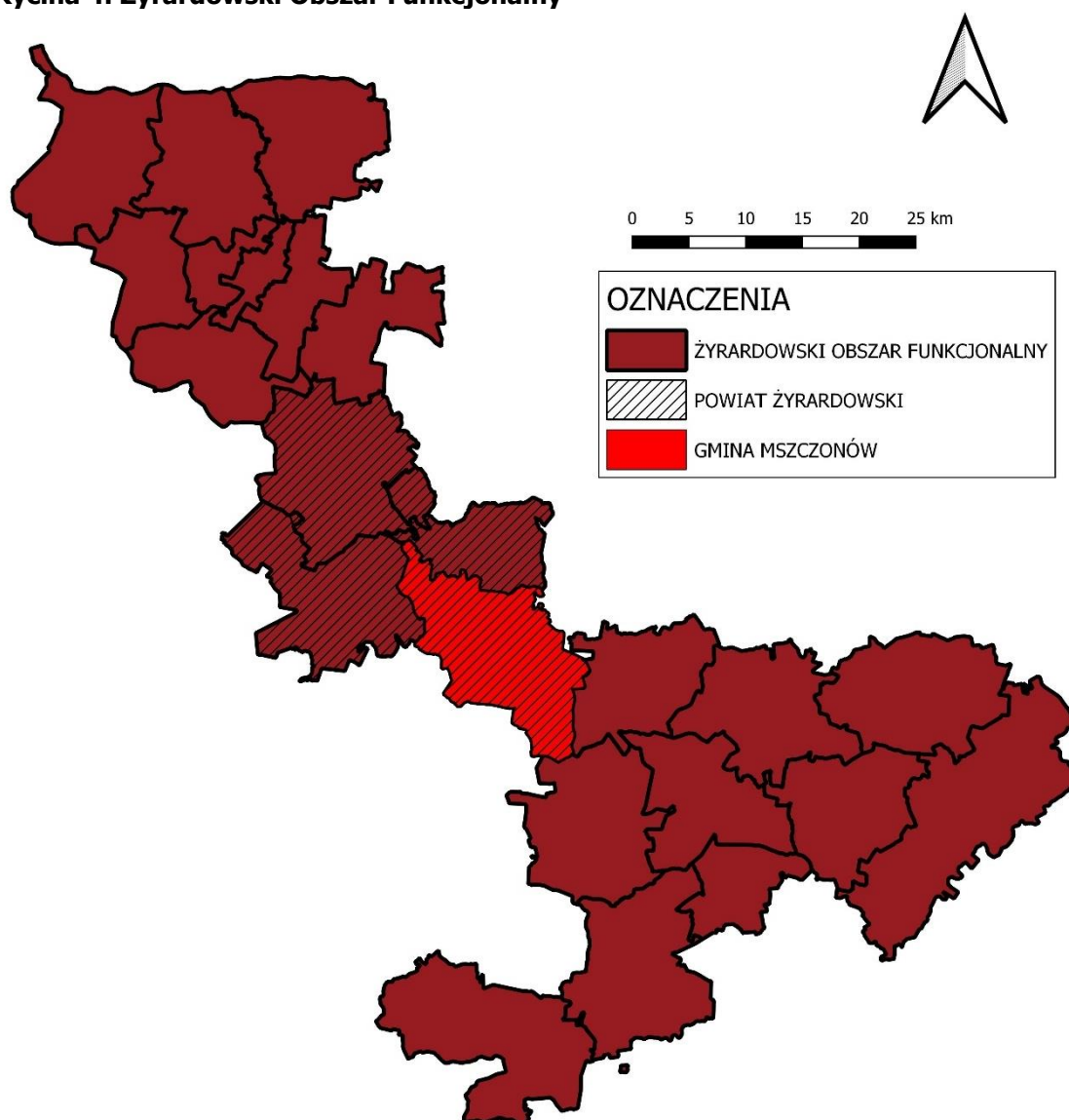
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Mszczonów należy do Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Żyrardowski Obszar Funkcjonalny zajmuje powierzchnię 2536 km². Położony jest w centralnej Polsce, w zachodniej części województwa mazowieckiego i pokrywa się z obszarem subregionu żyrardowskiego (NUTS 3). W ramach ŻOF współpracują obecnie 23 jednostki samorządu terytorialnego. Z powiatu żyrardowskiego są to: **Mszczonów**, Puszcza Mariańska, Radziejowice, Wiskitki i Żyrardów, a z powiatu grójeckiego: Chynów, Grójec, Pniewy, Warka, Jasieniec, Goszczyn, Belsk Duży, Błędów, Mogielnica i Nowe Miasto nad Pilicą, z powiatu sochaczewskiego: Nowa Sucha, Sochaczew, Sochaczew (gmina), Teresin, Rybno, Iłów, Młodzieszyn i Brochów. Współpraca w ramach subregionu żyrardowskiego daje jednostkom samorządu lokalnego szanse na ubieganie się o różnego rodzaju dofinansowania ze środków unijnych, dzięki temu rozwija się nie tylko pojedynczy samorząd, ale także cały region. Gminy wchodzące w skład ŻOF-u znajdują się na podobnym poziomie rozwoju, mają zbieżne cele, borykają się z podobnymi problemami, a także obierają wspólną drogę poprawy sytuacji rozwojowej jednostki.

Zgodnie z Planem Działań – Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 zdefiniowano 13 obszarów działań:

- renowacja i poprawa efektywności energetycznej infrastruktury publicznej oraz wykorzystanie ekologicznych źródeł energii w celu zmniejszenia uciążliwości dla środowiska;
- podejmowanie działań w zakresie przystosowania się do zmian klimatycznych oraz zapobiegania ryzykom związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami;
- ochrona zasobów wodnych poprzez prowadzenie zrównoważonej gospodarki wodnej, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i budowę oczyszczalni ścieków;
- wspieranie skutecznej gospodarki odpadami komunalnymi;
- ochrona, zachowanie i odnowa przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem obszarów miejskich oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń, w tym wsparcie zeroemisyjnego transportu publicznego;
- rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych służących poprawie komunikacji na obszarze Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz podniesieniu atrakcyjności turystycznej subregionu;
- rozbudowa i modernizacja sieci drogowej w celu poprawy bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- rozwój infrastruktury w zakresie edukacji wczesnej, ogólnej i opieki nad dzieckiem;
- rozwój infrastruktury społecznej i mieszkaniowej wspomagającej integrację i przyczyniającej się do włączenia społecznego;
- zapewnianie mieszkańcom Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego równego i łatwego dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej i usług leczniczych;
- poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie edukacji, uczenia się przez całe życie, integracji oraz wyrównywania szans poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury i działania wspierające i aktywizujące;
- ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturalnego oraz walorów przyrodniczych, turystycznych i rekreacyjnych Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- poprawa bezpieczeństwa na terenie Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację oraz podnoszenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Rycina 4. Żyrardowski Obszar Funkcjonalny

Źródło: opracowanie własne.

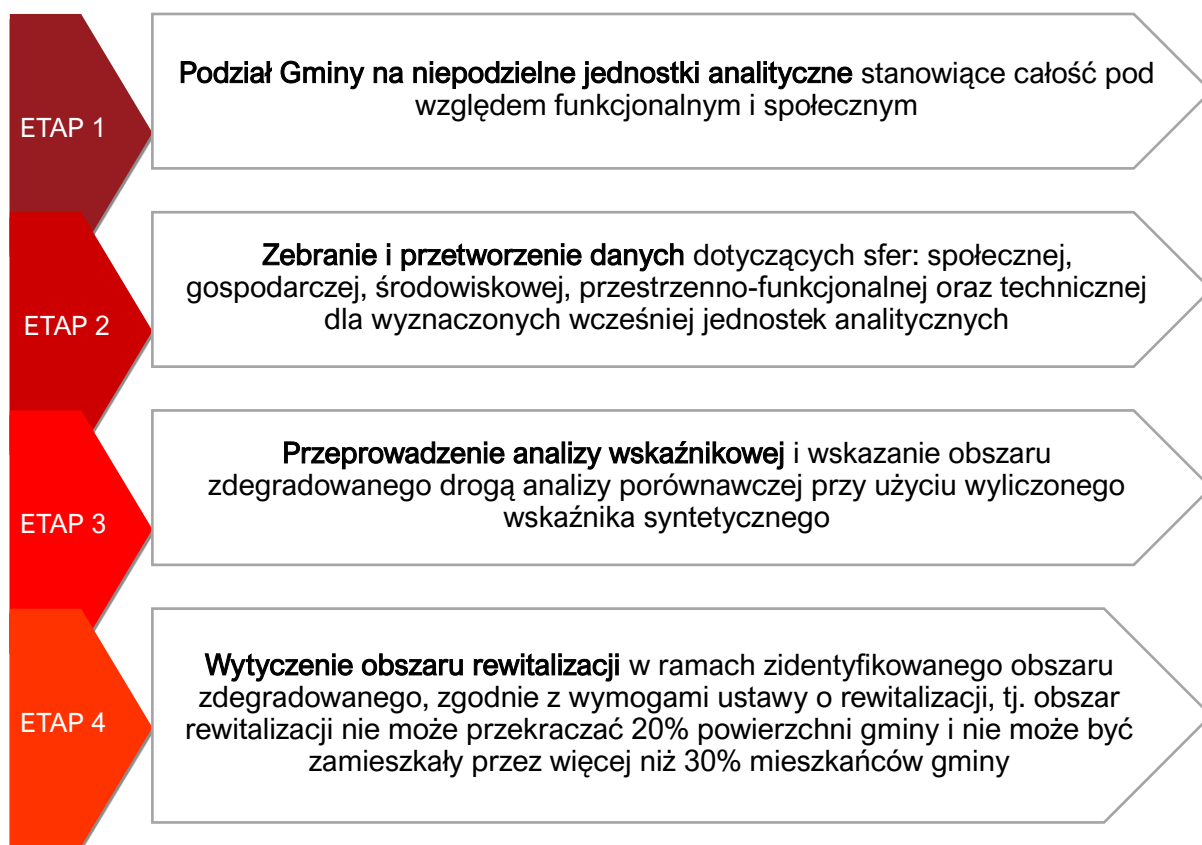

3. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mszczonów

ETAPY PRAC

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mszczonów oraz zawarta w niej metodyka delimitacji, opracowana została w sposób spełniający wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 485) w zakresie zbierania, przetwarzania oraz prezentowania danych. Podczas opracowywania metodyki delimitacji, korzystano także z wytycznych i rekomendacji zawartych w publikacji „Delimitacja – krok po kroku” zrealizowanej przez zespół pracowników Instytutu Rozwoju Miast pod redakcją Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa. Przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie Gminy Mszczonów metodyka, zakładała czteroetapowy system pracy, który przedstawiony został na poniższej grafice.

METODA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO PRZY UŻYCIU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO

Do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej konieczne było zagregowanie danych do poszczególnych jednostek analitycznych. Ze względu na to, że dobrane wskaźniki przedstawiane są w różnych jednostkach i przedziałach, ich porównywanie oparte na zasadach statystycznych pozostaje utrudnione. W przypadku analizy złożonych zjawisk, które opisuje się więcej niż jedną zmienną, pojawiają się problemy, jakie nie występują w analizach prostych dla jednej zmiennej.

Jednym ze sposobów na porównanie ze sobą wskaźników jest wyznaczenie wskaźnika syntetycznego, co pozwala na zestawienie poszczególnych wskaźników częściowych i otrzymanie jednego wskaźnika poziomu koncentracji negatywnych zjawisk.

W pierwszym etapie analizy wskaźnikowej dokonana została standaryzacja danych dotyczących poszczególnych zjawisk kryzysowych. Polegała ona na odjęciu odmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe populacji według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}, \text{ gdy zmienna jest stymulantą lub}$$

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} * (-1), \text{ gdy zmienna jest destymulantą,}$$

gdzie:

t_{ij} – standaryzowana wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Dzięki zastosowaniu takiego rozwiązania, wartości większe od średniej dla całej Gminy po standaryzacji będą przyjmowały wartość dodatnią (korzystniejszą dla danej jednostki analitycznej), natomiast wartości mniejsze od średniej – wartość ujemną (niekorzystną dla danej jednostki analitycznej). Im niższa jest wartość standaryzowanego wskaźnika tym poziom koncentracji negatywnego zjawiska w danej jednostce analitycznej jest większy.

Ostatnim etapem wyznaczenia wskaźnika syntetycznego jest obliczenie średniej arytmetycznej zestandaryzowanych zmiennych dla każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiada na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o pozytywnym obrazie zjawisk w danej jednostce, natomiast niskie ukazują koncentrację zjawisk kryzysowych. W celu uzyskania wartości wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk dla jednostki analitycznej i ,

n – liczba wskaźników,

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy o rewitalizacji.

3.2 Podział Gminy Mszczonów na jednostki analityczne

Zgodnie z przedstawioną w powyższym rozdziale metodyką prac przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Mszczonów na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Podział gminy na jednostki analityczne umożliwił zebranie danych i przetworzenie ich w celu identyfikacji występowania negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne, powinny w głównej mierze odzwierciedlać specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Istotne jest, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić także intensywność użytkowania danego obszaru. Tak przygotowany podział sprawi, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona zostanie w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne gminy. W procesie prac nad podziałem gminy na jednostki analityczne skorzystano z: granic administracyjnych, w tym granic gminy oraz granic sołectw; danych z ewidencji gruntów i budynków, obszarów zabudowy i funkcji terenu.

Na potrzeby procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych terytorium gminy podzielono na szesnaście jednostek analitycznych, w tym dziesięć wyznaczono na terenach wiejskich, a sześć w granicach administracyjnych miasta.

Zakres przestrzenny poszczególnych jednostek przedstawiono na Rycinie 5. Zaszeregowanie poszczególnych miejscowości na terenach wiejskich oraz ulic na terenie miejskim do jednostek analitycznych przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Jednostki analityczne wyodrębnione na terenie gminy Mszczonów

Oznaczenie jednostki analitycznej	Miejscowości i ulice wchodzące w skład jednostki analitycznej	Typ objętego obszaru
1	Długowizna, Grabce Wręckie, Grabce-Towarzystwo, Nowy Dworek, Olszówka, Wólka Wręcka, Wręcza,	wiejski
2	Czekaj, Grabce Józefpolskie, Lublinów, Marków-Świnice, Marków-Towarzystwo, Świnice,	wiejski
3	Adamowice, Gurba, Powązki, Szeligi, Zdieszyn,	wiejski
4	Adamówek, Bądów Górny, Gąba, Kamionka, Sosnowica, Wymysłów,	wiejski
5	Badowo-Dańki, Badowo-Mściska, Bronisławów, Budy-Strzyże, Ciemno-Gnojna, Kaczków, Marianka, Pieńki Osuchowskie, Pieńki-Strzyże, Pogorzałki, Strzyże, Władysławów,	wiejski
6	Chudolipie, Dwórzno, Lutkówka Druga, Tłumy, Zbiroża, Zimna Woda,	wiejski
7	Budy-Zasłona, Huta Piekarska, Kowiesowo, Kowiesy, Lindów, Michalin, Piekarowo, Piekary, Podlindowo, Zimnice,	wiejski
8	Dębiny Osuchowskie, Osuchów,	wiejski
9	Bronisławka, Lutkówka, Lutkówka-Kolonia, Nosy-Poniatki, Wygnanka,	wiejski
10	Bobrowce, Edwardowo, Janówek, Małachowszczyzna, Nowe Poręby, Olszewek, Pawłowice, Suszeniec,	wiejski
M1	Bagno, Boczna; Dojazd, Fabryczna, Gimnazjalna, Keramzytowa, Kościuszki (częściowo), Księcia Józefa Poniatowskiego (częściowo), Nowa, Odnawialna, Polna, Przemysłowa, Raclawicka, Skierniewicka (częściowo), Spokojna, Sportowa, Szkolna, Techniczna, Termalna, Warszawska (częściowo), Wiatraczna, Wierzbowa, Zacisze, Żyrardowska (częściowo),	miejski
M2	Brzostkowiowa, Jeżynowa, Malinowa, Morelowa, Północna, Spółdzielcza (częściowo), Tarczyńska (częściowo), Wschodnia (częściowo);	miejski
M3	3-go Maja; Cmentarna; Grójecka (częściowo), Kilińskiego (częściowo), Kościelna, Kościuszki (częściowo), Księcia Józefa Poniatowskiego (częściowo), Krzywa, Łąkowa, Młynarska, Narutowicza, Nowy Rynek, Plac Józefa Piłsudskiego, Rawska (częściowo), Sienkiewiczza (częściowo), Traugutta, Warszawska (częściowo), Żyrardowska (częściowo),	miejski

M4	Dworcowa (częściowo), Grójecka (częściowo), Ługowa (częściowo), Maklakiewicza, Niesiołowskiego, Sienkiewicza (częściowo), Stanisława Zarachowicza, Aleksandra Tańskiego, Tarczyńska (częściowo), Tysiąclecia, Warszawska (częściowo), Wschodnia (częściowo),	miejski
M5	Armii Krajowej, Czereśniowa, Dywizjonu 303, Działkowa, Generała Andersa, Generała Fieldorfa „Nila”, Generała Grota Roweckiego, Generała Maczka, Generała Sikorskiego, Graniczna, Grójecka (częściowo), Jaśminowa, Konwaliowa, Księdza Józefa Wierzejskiego, Kwiatowa, Logistyki, Ługowa (częściowo), Magazynowa, Pogorzałki, Rolnicza, Różana, Spółdzielcza (częściowo), Storczyków, Szarotki, Szarych Szeregów, Tarczyńska (częściowo), Targowa, Wiejska, Wiśniowa, Wrzosowa, Wschodnia (częściowo),	miejski
M6	Cicha, Dworcowa (częściowo), Grójecka (częściowo), Grunwaldu, Józefpolska, Kazimierza Wielkiego, Kilińskiego (częściowo), Królowej Jadwigi, Krótka, Księcia Ziemowita, Księdza Władysława Gołędowskiego, Mariana Korpusa, Olchowa, Oplotki, Piekarska, Pułkownika Wincentego Wnuka, Rawska (częściowo), Skierniewicka (częściowo), Stanisława Świerczyńskiego, Strzelców Kaniowskich, Towarowa, Władysława Jagiełły, Zarzeczna, Ziemowita.	miejski

Źródło: opracowanie własne.

*W przypadku, gdy do jednostki analitycznej wchodziła część ulicy, na której fragmencie nie zlokalizowano budynków mieszkalnych pomijano ją w opisie -ul. Wschodnia w granicach jednostki analitycznej M1

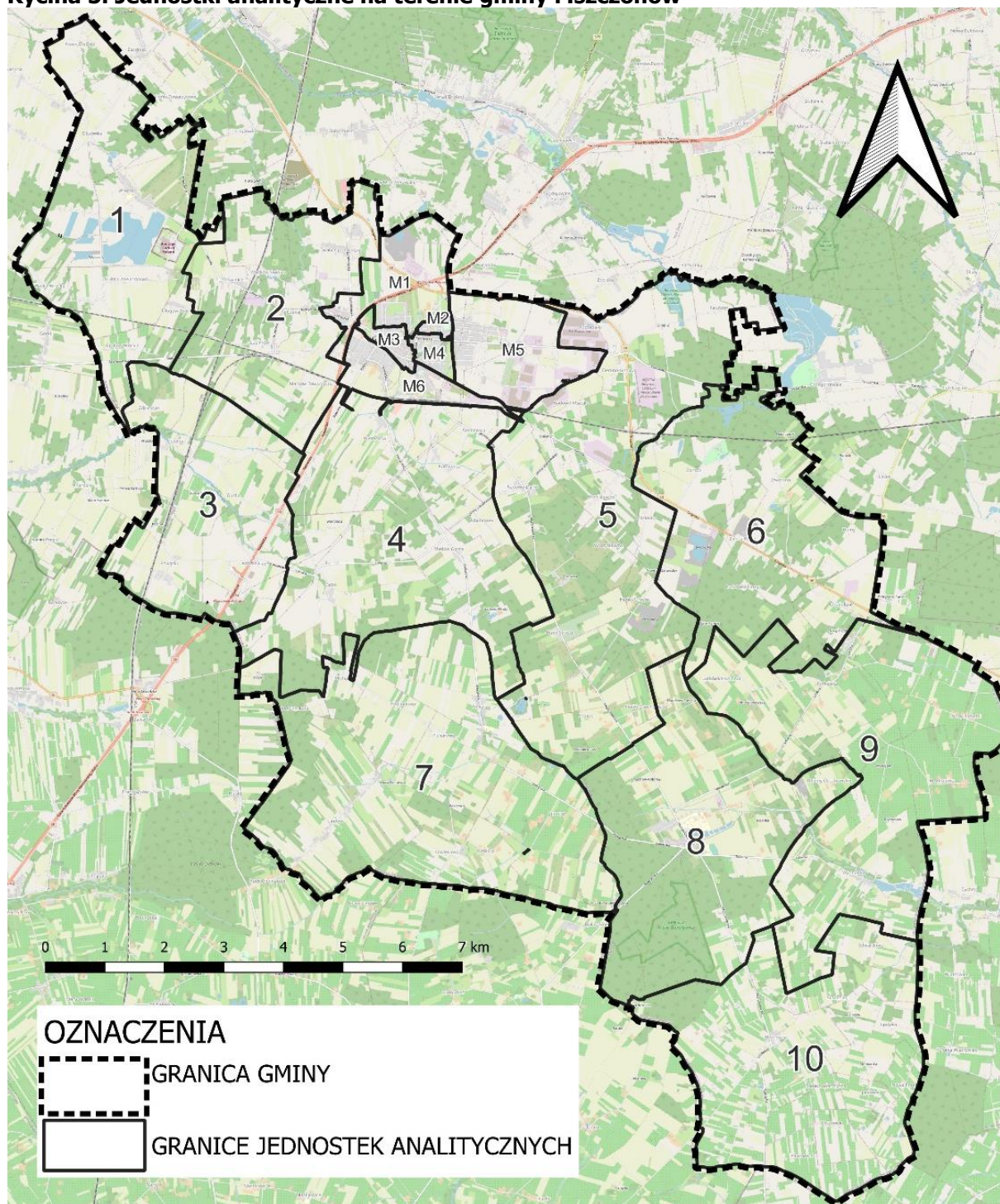
Podział, który został przedstawiony powyżej, uwzględniał kryterium ustawowe wyrażonym w art. 10 ust. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, który brzmi: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”, tak aby każda z jednostek analitycznych po przeprowadzonej analizie wskaźnikowej mogła samodzielnie stanowić obszar rewitalizacji. Udział mieszkańców i powierzchni poszczególnych jednostek analitycznych przedstawiono w Tabeli 3.

Tabela 3. Jednostki analityczne wyodrębnione dla gminy Mszczonów

Jednostka analityczna		Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)	Liczba mieszkańców	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy (%)
Lp.	Nazwa				
1	M1	2,65	1,7%	628	5,5%
2	M2	0,15	0,1%	1 349	11,9%
3	M3	0,43	0,3%	720	6,4%
4	M4	0,41	0,3%	1 439	12,7%
5	M5	3,36	2,2%	1 046	9,2%
6	M6	1,55	1,0%	1 018	9,0%
7	1	11,25	7,4%	402	3,5%
8	2	9,31	6,1%	542	4,8%
9	3	9,57	6,3%	343	3,0%
10	4	16,07	10,6%	631	5,6%
11	5	19,95	13,1%	736	6,5%
12	6	12,76	8,4%	337	3,0%
13	7	19,52	12,8%	623	5,5%
14	8	13,85	9,1%	366	3,2%
15	9	16,51	10,9%	598	5,3%
16	10	14,62	9,6%	555	4,9%

Źródło: opracowanie własne.

Rycina 5. Jednostki analityczne na terenie gminy Mszczonów

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej jednostek analitycznych

ZJAWISKA KRYZYSOWE

Celem analizy wskaźnikowej dokonanej w dalszej części Diagnozy było zbadanie natężenia zjawisk kryzysowych występujących na terenie gminy Mszczonów. Na potrzeby przedmiotowej analizy zebrano dane umożliwiające zbadanie sfery społecznej - poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, udział mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), poziom kapitału społecznego, a także poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W sferze gospodarczej skupiono się przede wszystkim na zbadaniu aktywności gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych, natomiast w sferze środowiskowej zbadano stopień pokrycia budynków szkodliwymi dla zdrowia i środowiska włóknami azbestowymi. W sferze technicznej oraz sferze przestrzenno-funkcjonalnej zbadano dostępność infrastruktury publicznej, ład przestrzenny, stan techniczny jej elementów oraz dostęp do obiektów zabytkowych.

POZYSKANIE DANYCH

Aby zdiagnozować zjawiska kryzysowe występujące na terenie poszczególnych jednostek analitycznych zebrano dane wyjściowe, które w wyniku odpowiednich działań przekształcone zostały na porównywalne wskaźniki obrazujące sytuację w danej sferze.

Agregację informacji w obrębie jednostek analitycznych, przeprowadzono z wykorzystaniem danych ilościowych, uzyskanych z rejestrów instytucji samorządowych oraz oddziałów instytucji funkcjonujących na terenie gminy Mszczonów:

- Urząd Miejski w Mszczonowie
- Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie
- Komenda Powiatowa Policji w Żyrardowie
- Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie
- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
- Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych).

CHARAKTER DANYCH

Podczas doboru wskaźników dokonano ich jednoczesnego rozróżnienia na stymulanty i destymulanty, określając tym samym czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki (np. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym – STYMULANTA), czy też prowadzą do kryzysu (np. udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych – DESTYMULANTA). Inaczej mówiąc, w przypadku stymulanty, wzrost wskaźnika oznacza pozytywny rezultat dla badanego zjawiska, natomiast w przypadku destymulanty – wzrost wartości zmiennej świadczy negatywnie o zjawisku.

ZAKRES CZASOWY

Wszystkie omawiane wskaźniki zawierają informacje o zakresie czasowym jakiego dotyczyły. Ma to na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie występowania (trwania) danego zjawiska kryzysowego. Wszystkie wskaźniki zawierają dane z 2021 roku. Zestawienie wskaźników użytych podczas analizy służącej zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych zaprezentowane zostało w poniższych tabelach.

Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonania analizy wskaźnikowej – SFERA SPOŁECZNA

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd	Destymulanta	w 2021 r.

		Miejski w Mszczonowie		
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Żyrardowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Żyrardowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie, Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021

	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie	Stymulanta	w 2021 r.
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonania analizy wskaźnikowej – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	w 2021 r.
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘP- NOŚĆ IN- FRA- STRUK- TURY PU- BLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury spor- towej na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
ŁAD PRZE- STRZENNY	Liczba obiektów zabytkowych wpi- sanych do Gminnej Ewidencji Za- bytków na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECH- NICZNY PRZE- STRZENI PUBLICZ- NEJ	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba obiektów przestrzeni pu- blicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mszczonowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021

Źródło: opracowanie własne.

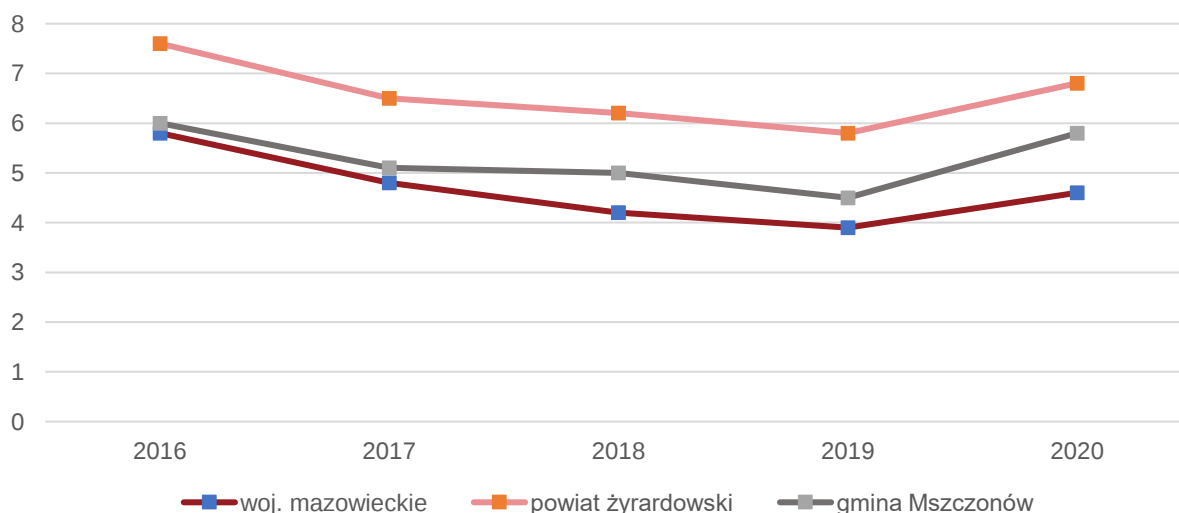
4. Analiza wskaźnikowa

4.1 Sfera społeczna

BEZROBOCIE

Rozwój gospodarczy jest procesem pozytywnych zmian społeczno-gospodarczych, które cechuje poprawa najważniejszych wskaźników mierzących warunki życia. Pojęcie rozwoju obejmuje swym zakresem zarówno zmiany ilościowe, wyrażone np. poprzez wzrost zatrudnienia, dochodów i konsumpcji, a także zmiany jakościowe ujęte jako zmiany w strukturze PKB oraz zatrudnieniu. Zatem od tego jak kształtuje się sytuacja na rynku pracy zależy rozwój gospodarczy Gminy. Brak możliwości podjęcia stałego zatrudnienia skutkuje bezrobociem, które doprowadza do pogorszenia sytuacji materialnej rodziny. Skutki bezrobocia w postaci braku środków finansowych na podstawowe potrzeby mają bezpośredni wpływ na pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Rycina 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności, w wieku produkcyjnym, w gminie Mszczonów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne.

Na Rycinie 6. przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności, w wieku produkcyjnym, zamieszkujących gminę Mszczonów. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Na podstawie danych zaobserwowano, że w gminie Mszczonów występowały wahania liczby bezrobotnych zarejestrowanych. Największa zmiana nastąpiła w 2019 roku, wtedy liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła gwałtownie rosnąć do poziomu 5,8% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie żyrardowskim oraz województwie mazowieckim. Wśród głównych powodów wzrostu bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie gospodarki. Należy również zauważyć, że poziom bezrobocia w gminie jest niższy niż średnia dla powiatu.

Analizy dotyczącej zjawiska bezrobocia wśród jednostek analitycznych wyznaczonych w gminie Mszczonów dokonano na podstawie wskaźników takich jak:

- liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców,
- liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Pod względem liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców najtrudniejsza sytuacja wystąpiła w jednostkach nr 4 i 8, gdzie odnotowano największą liczbę osób bez pracy. Wskaźnik ten wyniósł kolejno 4,44 i 4,37. Jednostki te miały również najgorsze wskaźniki pod względem liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Na terenie jednostki analitycznej nr 8 wskaźnik wynosił 7,80, a na terenie jednostki analitycznej nr 4 – 7,14. Najwyższy udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano na terenie jednostki analitycznej nr 7 i wyniósł 76,5%. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej najwyższy był na terenie jednostki analitycznej nr 4, gdzie wynosił 25,0%. Najkorzystniejsza sytuacja pod względem zjawiska bezrobocia występowała na terenie jednostki analitycznej nr 1.

Tabela 6. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – BEZROBOCIE

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE							
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców		Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	2,88	0,116	4,73	0,163	35,4%	3,012	13,7%	-0,435
M2	1,92	1,129	3,49	0,964	56,4%	1,045	15,9%	-0,750
M3	3,75	-0,799	6,28	-0,829	62,2%	0,498	18,9%	-1,160
M4	2,57	0,444	4,62	0,236	62,4%	0,478	8,4%	0,311
M5	1,94	1,108	3,30	1,082	74,4%	-0,640	7,9%	0,385
M6	2,13	0,906	3,41	1,012	64,5%	0,283	17,4%	-0,949
1	1,00	2,103	1,63	2,155	75,0%	-0,698	0,0%	1,490
2	3,32	-0,346	5,34	-0,228	66,7%	0,082	11,1%	-0,071
3	3,21	-0,226	5,45	-0,295	63,6%	0,365	6,5%	0,584
4	4,44	-1,521	7,14	-1,386	71,4%	-0,364	25,0%	-2,021
5	4,08	-1,141	6,73	-1,118	73,3%	-0,542	0,0%	1,490
6	3,86	-0,911	5,68	-0,444	69,2%	-0,158	18,2%	-1,064
7	2,73	0,278	4,36	0,403	76,5%	-0,836	10,5%	0,012
8	4,37	-1,452	7,80	-1,811	75,0%	-0,698	0,0%	1,490
9	3,34	-0,371	5,70	-0,457	70,0%	-0,230	5,4%	0,731
10	2,34	0,684	4,13	0,552	84,6%	-1,598	10,9%	-0,042

Źródło: opracowanie własne.

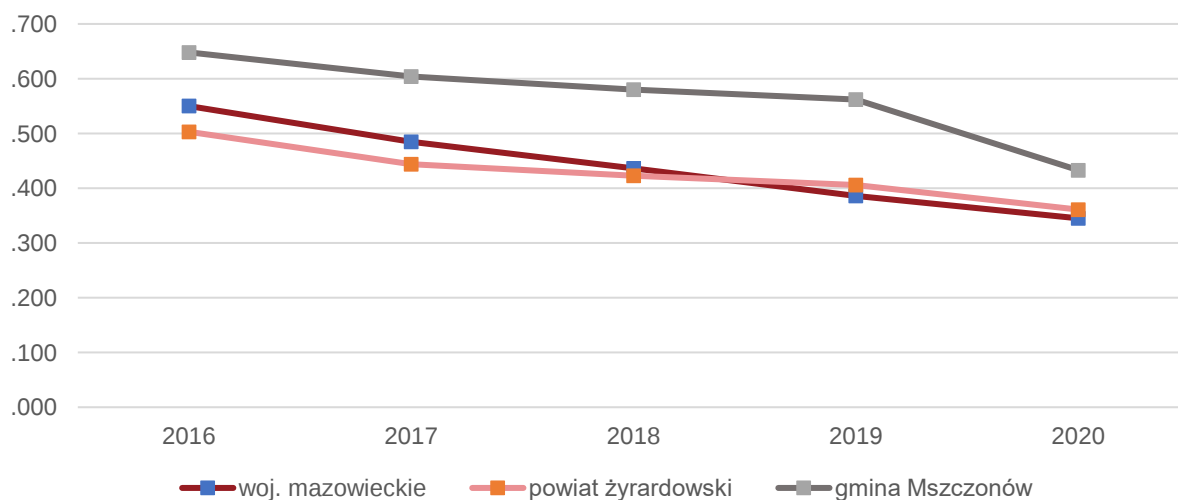
UBÓSTWO

Zjawisko ubóstwa opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Dotyczy to niedostatku, biedy i nędzy, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, choroba, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie.

Działania zmierzające m.in. do ograniczenia ubóstwa na terenie gminy Mszczonów od 1 lipca 2021 roku świadczy, przekształcone z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych położone przy ul. Grójeckiej 45 w Mszczonowie. CUS to nowa jednostka organizacyjna udzielająca wsparcia dla mieszkańców społeczności lokalnej. W szczególności zajmuje się zaspokajaniem niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwiania bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1818) do zadań CUS należą działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Rycina 7. przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. osób w gminie Mszczonów. Analizując dane na przestrzeni lat 2016-2020 można zaobserwować wyraźną tendencję spadkową liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej. Na przestrzeni 5 lat udział osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Mszczonów zmniejszył się o 215 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W badanym okresie wskaźnik dla gminy Mszczonów osiągał wartości wyższe niż wartości dla powiatu i województwa.

Rycina 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Mszczonów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne.

Zjawisko ubóstwa w gminie Mszczonów zbadano na podstawie wskaźników:

- udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu ubóstwa, w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców,

- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów.

Tabela 7. przedstawia dane dotyczące kształtowania się zjawiska ubóstwa w poszczególnych jednostkach analitycznych gminy Mszczonów. Wśród analizowanych jednostek, zjawisko ubóstwa badane na podstawie sześciu ww. wskaźników zauważalne było przede wszystkim w jednostkach analitycznych zlokalizowanych na terenie Miasta Mszczonowa – M6 i M3.

Na obszarze M6 ujemne wartości wykazały pięć z sześciu badanych wskaźników. Na terenie tej jednostki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 0,7%. Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 13 941,34 zł. Na terenie tej jednostki stwierdzono znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa oraz dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców. Liczba uczniów otrzymująca stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów wynosiła 3,32 i była jedną z najwyższych wśród jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie gminy.

Na obszarze M3 ujemne wartości wykazały cztery z sześciu badanych wskaźników. Na terenie jednostki analitycznej M3 udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców był najwyższy i wynosił 0,076, co przełożyło się również na najwyższą kwotę wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynoszącą 15263,60 zł. Na terenie tej jednostki stwierdzono znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa oraz dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców.

Najmniejszy problem ubóstwa odnotowano w jednostce nr M5 gdzie wartości wszystkich wskaźników były dodatnie i osiągnęły najkorzystniejsze wartości w porównaniu ze średnią dla gminy.

Tabela 7. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – UBÓSTWO

Jednostka analityczna	UBÓSTWO											
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	0,043	0,131	1,8%	-2,141	0,0%	0,594	0,0%	0,511	14 535,62	-1,179	0,00	0,548
M2	0,033	0,563	0,2%	0,996	0,0%	0,594	0,0%	0,511	986,65	1,312	0,00	0,548
M3	0,076	-1,230	1,6%	-1,854	0,1%	-0,072	0,9%	0,166	15 263,60	-1,312	0,00	0,548
M4	0,046	0,026	0,2%	1,110	0,0%	0,461	0,3%	0,396	7 194,75	0,171	0,00	0,548
M5	0,021	1,056	0,3%	0,923	0,0%	0,502	0,5%	0,337	1 090,45	1,293	0,00	0,548
M6	0,033	0,552	0,7%	-0,019	0,1%	-0,537	3,6%	-0,841	13 941,34	-1,069	3,32	-0,059
1	0,055	-0,355	0,2%	0,942	0,0%	0,594	0,0%	0,511	12 862,19	-0,871	0,00	0,548
2	0,017	1,223	0,6%	0,317	0,0%	0,594	0,0%	0,511	590,41	1,385	0,00	0,548
3	0,090	-1,831	1,2%	-0,940	0,3%	-2,204	3,2%	-0,703	8 278,43	-0,028	0,00	0,548
4	0,038	0,336	0,8%	-0,173	0,0%	0,594	0,0%	0,511	8 637,88	-0,095	1,96	0,190
5	0,015	1,292	0,1%	1,174	0,0%	0,594	0,0%	0,511	845,38	1,338	7,41	-0,807
6	0,033	0,559	1,2%	-0,983	0,0%	0,594	0,0%	0,511	11 213,95	-0,568	0,00	0,548
7	0,030	0,648	0,6%	0,135	0,3%	-2,487	10,5%	-3,449	12 261,16	-0,761	0,00	0,548
8	0,049	-0,126	0,8%	-0,229	0,0%	0,594	0,0%	0,511	2 979,51	0,946	5,13	-0,390
9	0,062	-0,651	0,3%	0,766	0,2%	-1,011	2,7%	-0,506	4 354,85	0,693	21,05	-3,303
10	0,099	-2,192	0,7%	-0,026	0,0%	0,594	0,0%	0,511	14 942,88	-1,254	9,09	-1,115

Źródło: opracowanie własne.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy. Na terenie gminy Mszczonów zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Komisariat Policji w Mszczonowie, zlokalizowany przy ul. Warszawskiej 77. Miasto Mszczonów obsługiwane jest przez dwóch dzielnicowych, dla Miasta i obszarów wiejskich.

Przestępczość w gminie Mszczonów zbadana została na podstawie wskaźników:

- liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców,
- liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców,
- liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Najwyższa wartość wskaźnika stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców wystąpiła w jednostce nr M3 gdzie odnotowano 27,37 przestępstw na 1000 mieszkańców. Wskaźnik powyżej 20 przestępstw na 1000 mieszkańców stwierdzono również w jednostkach analitycznych nr M4, 1 i 6. Najniższa przestępczość występowała na terenie jednostki analitycznej nr 5 – 1,67. Na terenie jednostki analitycznej nr M3 odnotowano najwyższą liczbę przestępstw i wykroczeń wynoszącą 202,70 na 1000 mieszkańców.

„Niebieska karta” to procedura mająca zapewnić bezpieczeństwo osobie, wobec której stosowana jest przemoc w rodzinie. Początkiem procedury jest założenie Niebieskiej Karty A. Można to zrobić podczas interwencji policji w domu – policja ma obowiązek taką kartę założyć podczas zdarzenia. Największa liczba osób objętych ww. procedurą było w jednostkach analitycznych nr 10 (1,80) i 9 (1,51).

Tabela 8. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – PRZESTĘPCZOŚĆ

Jednostka analityczna	PRZESTĘPCZOŚĆ					
	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców		Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	8,92	0,444	52,71	-0,137	0,00	1,000
M2	6,75	0,700	76,36	-0,602	0,52	0,137
M3	27,37	-1,731	202,70	-3,089	0,35	0,423
M4	23,55	-1,281	98,53	-1,039	0,52	0,134
M5	18,93	-0,736	101,32	-1,094	0,19	0,682
M6	11,69	0,117	22,79	0,452	0,69	-0,143
1	24,88	-1,437	39,80	0,117	1,49	-1,481
2	7,38	0,625	5,54	0,792	1,29	-1,147
3	17,49	-0,567	14,58	0,614	0,00	1,000
4	17,43	-0,560	33,28	0,246	0,32	0,473
5	1,36	1,335	4,08	0,821	0,95	-0,581
6	20,77	-0,953	29,67	0,317	0,00	1,000
7	4,82	0,927	8,03	0,743	0,00	1,000
8	2,73	1,173	21,86	0,471	0,00	1,000
9	1,67	1,298	8,36	0,736	1,51	-1,501
10	7,21	0,646	12,61	0,653	1,80	-1,995

Źródło: opracowanie własne.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1062, ze zm.), za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, rozumiane zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025⁵, to między innymi:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się;
- osoby niewidome i słabowidzące;
- osoby z niepełnosprawnością słuchu;
- osoby głuchoniewidome;
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną;
- osoby starsze i osłabione chorobami;
- kobiety w ciąży;
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi;
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego);
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci);
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Wspomniana wyżej ustawa określa środki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. Dostępność powinna zostać zapewniona w zakresie architektonicznym, cyfrowym oraz informacyjno-komunikacyjnym.

Analizy wskaźnikowej dotyczącej sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w gminie Mszczonów dokonano na podstawie wskaźników:

- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu niepełnosprawności, w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

W Tabeli 9. przedstawiono dane dotyczące kształtowania się zjawiska potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w poszczególnych jednostkach analitycznych gminy Mszczonów. Największa koncentracja ww. osób występowała na terenie jednostki analitycznej nr M3. Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców odnotowany został w jednostce nr M3 – wartość tego wskaźnika wyniosła 1,2%. W jednostce analitycznej nr 2 i 5 – nikt nie korzystał z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na terenie jednostki analitycznej nr M3 – wyniósł 1,8%. Na terenie jednostki analitycznej nr 5 – nikt nie korzystał z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej odnotowano na terenie jednostki analitycznej nr M5 (47,2%).

⁵ Program rządowy: Dostępność Plus 2018-2025, Opracowanie: Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, www.mii.gov.pl

Tabela 9. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Jednostka analityczna	OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI					
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	1,1%	-1,474	1,2%	-0,800	28,9%	-0,940
M2	0,1%	1,143	0,3%	1,003	9,1%	0,836
M3	1,2%	-1,748	1,8%	-1,902	24,0%	-0,500
M4	0,4%	0,355	1,1%	-0,499	23,8%	-0,484
M5	0,1%	1,086	1,0%	-0,291	47,2%	-2,586
M6	0,5%	0,078	0,8%	0,014	24,9%	-0,577
1	0,2%	0,675	1,0%	-0,329	18,2%	0,021
2	0,0%	1,342	0,2%	1,217	11,1%	0,656
3	0,9%	-1,002	1,7%	-1,767	19,4%	-0,084
4	1,0%	-1,206	0,5%	0,662	12,5%	0,531
5	0,0%	1,342	0,0%	1,569	0,0%	1,654
6	0,6%	-0,248	0,9%	-0,129	27,3%	-0,795
7	0,8%	-0,809	0,5%	0,650	15,8%	0,236
8	0,3%	0,610	0,3%	1,048	5,6%	1,155
9	0,3%	0,446	1,3%	-0,983	21,6%	-0,287
10	0,7%	-0,589	0,5%	0,538	5,5%	1,164

Źródło: opracowanie własne.

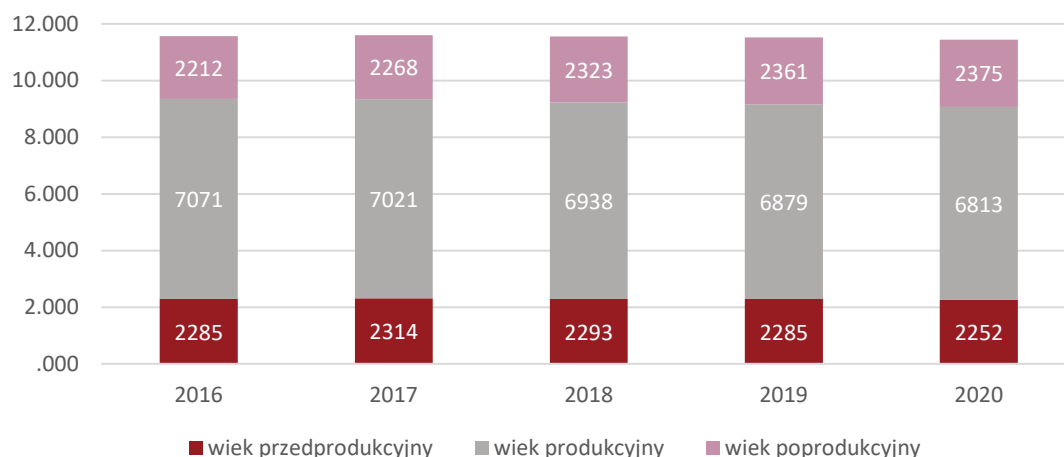
KAPITAŁ LUDZKI

Na przestrzeni lat 2016-2020 dokonano analizy struktury ekonomicznych grup wiekowych w gminie Mszczonów. Analiza ta wskazuje na stopniowy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym. Z kolei liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym nieznacznie malała. W 2020 roku gminę Mszczonów zamieszkiwało 6 813 osób w wieku produkcyjnym, 2 252 osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz 2 375 osób w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest negatywną informacją, wskazującą na zmniejszanie kapitału ludzkiego na terenie gminy. Zagłębiając się w analizę wskaźników demograficznych, takich jak senioralne obciążenie demograficzne (ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym), zauważa się zachodzący proces starzenia się społeczeństwa. Należy zwrócić uwagę, iż proces ten przebiega w podobnym tempie w gminie Mszczonów (dynamika 117% porównując rok 2016 i 2020) i w powiecie (dynamika 118%). W województwie procesy te zachodzą niewiele wolniej (dynamika 115%).

Zjawisko związane z poziomem kapitału społecznego w gminie Mszczonów analizowano za pomocą wskaźników takich jak:

- udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców.

Rycina 8. Struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminie Mszczonów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 10. przedstawia analizę wskaźnikową sfery społecznej w obszarze kapitału ludzkiego w poszczególnych jednostkach analitycznych. Największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności występował w jednostce analitycznej nr 8 - 26%, najniższy w jednostce analitycznej nr 6 – 13,4%. Najwyższa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym była na terenie jednostek analitycznych obejmujących Miasto Mszczonów o numerach M2 (47,30), M3 (40,38) i M4 (47,27). Na terenie jednostki analitycznej nr M4 stwierdzono ponadto najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wśród wszystkich badanych jednostek (26,3%). Największy udział dzieci w wieku 0-3 w ogólnej liczbie mieszkańców był na terenie jednostki analitycznej nr 10.

Tabela 10. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - KAPITAŁ LUDZKI

Jednostka analityczna	KAPITAŁ LUDZKI							
	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	18,9%	-0,354	33,07	0,077	20,1%	-0,046	3,1%	-1,175
M2	18,8%	-0,387	47,30	-2,028	26,1%	-1,849	3,2%	-1,058
M3	16,1%	-1,277	40,38	-1,003	24,1%	-1,261	2,6%	-1,794
M4	18,0%	-0,647	47,25	-2,021	26,3%	-1,921	4,6%	0,535
M5	19,6%	-0,133	36,74	-0,465	21,6%	-0,487	4,0%	-0,149
M6	17,9%	-0,708	31,42	0,322	19,6%	0,108	3,2%	-1,106
1	24,1%	1,325	24,49	1,346	14,9%	1,544	3,7%	-0,489
2	21,2%	0,381	26,71	1,018	16,6%	1,032	4,6%	0,502
3	18,7%	-0,448	38,12	-0,670	22,4%	-0,748	4,4%	0,233
4	19,5%	-0,178	29,59	0,592	18,4%	0,490	4,3%	0,127
5	20,4%	0,110	31,39	0,326	19,0%	0,296	5,2%	1,121
6	13,4%	-2,168	27,51	0,899	18,7%	0,395	3,6%	-0,680
7	22,2%	0,684	24,36	1,366	15,2%	1,445	3,9%	-0,353
8	26,0%	1,917	32,20	0,207	18,0%	0,597	5,2%	1,153
9	21,6%	0,496	33,62	-0,004	19,7%	0,079	5,4%	1,333
10	24,3%	1,388	33,33	0,038	18,9%	0,327	5,8%	1,799

Źródło: opracowanie własne.

POZIOM EDUKACJI

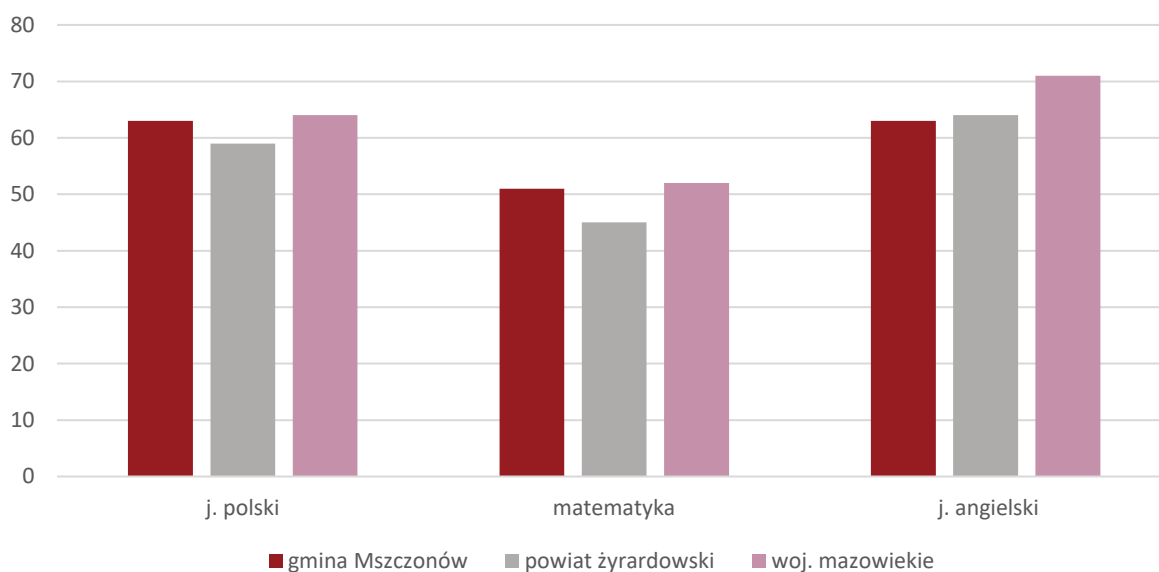
Na terenie gminy Mszczonów działa sześć szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Adama Maklakiewicza w Mszczonowie (obejmuje klasy I – VIII),
- Szkoła Podstawowa w Piekarach (obejmuje klasy I – VIII),
Szkoła Podstawowa im. Księdza Kanonika Mariana Lipskiego w Osuchowie (obejmuje klasy IV – VIII),
- Szkoła Podstawowa w Bobrowcach (obejmuje klasy I – III),
- Szkoła Podstawowa im. mjr Józefa Wiśniewskiego w Lutkównie (obejmuje klasy I – VIII),
- Szkoła Podstawowa we Wręczy (obejmuje klasy I – III).

O poziomie edukacji świadczą m.in. wyniki egzaminów końcowych oraz umiejętności zdobyte przez uczniów. Zależą one w dużej mierze od zdolności, motywacji, ale także środowiska domowego i szkolnego ucznia. Postępy i osiągnięcia edukacyjne mogą być badane w różny sposób. Do najbardziej popularnych sposobów należą sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe.

Na Rycinie 9. zaprezentowano wykres przedstawiający wyniki egzaminu ósmoklasisty, zestawiające średnie wyniki uczniów z gminy ze średnią powiatu i województwa. Ich analiza wskazuje, że średnia gminna wyników egzaminów z języka polskiego i matematyki kształtowała się na poziomie zbliżonym do województwa. Natomiast wyniki z j. angielskiego były niższe niż dla średniej powiatowej i wojewódzkiej.

Rycina 9. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Warszawie.

Należy zaznaczyć, że średnie wyniki egzaminów w poszczególnych szkołach na terenie gminy Mszczonów różniły się od siebie. Wskaźnikiem badającym negatywne zjawiska dotyczące poziomu edukacji były średnie wyniki z egzaminu ósmoklasistów z języka polskiego i angielskiego oraz matematyki w 2021 roku. Ze względu na zróżnicowane wyniki poszczególnych szkół, najniższe wartości wskaźnika zanotowano w jednostkach analitycznych nr: 4, 5 i 7.

Tabela 11. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – POZIOM EDUKACJI

Jednostka analityczna	POZIOM EDUKACJI	
	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	
	wskaźnik	standaryzacja
M1	60,11	0,032
M2	60,11	0,032
M3	60,11	0,032
M4	60,11	0,032
M5	60,11	0,032
M6	60,11	0,032
1	60,11	0,032
2	60,11	0,032
3	60,11	0,032
4	54,84	-1,466
5	59,74	-0,075
6	65,10	1,446
7	49,56	-2,963
8	62,33	0,661
9	65,10	1,446
10	62,33	0,661

Źródło: opracowanie własne.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność społeczną rozumie się jako wszelkie działania jednostek, które są wykonywane w ramach określonych ról, przyczyniające się do ożywienia i aktywizacji grup społecznych oraz organizacji i innych jednostek. Jest to także podjęcie się jakiegoś zagadnienia lub problemu, skłaniające do zaangażowania różnych jednostek.

Na terenie gminy Mszczonów jednostką zajmującą się zaspokajaniem potrzeb mieszkańców w zakresie kultury jest Mszczonowski Ośrodek Kultury. Jest to samorządowa instytucja, prowadząca działalność z zakresu tworzenia i upowszechniania kultury w różnej formie. W ramach działania MOK organizowane są zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, kursy i szkolenia, a także imprezy artystyczne i okolicznościowe. Zajęcia prowadzone są w kilkunastu sekcjach: Sekcja wokalna "Voice", Sekcja wokalna "Studio piosenki", Sekcja wokalna dla dorosłych "Słoneczko", Sekcja muzyczna nauka gry na gitarze, Sekcja muzyczna nauka gry na trąbce, Sekcja tańca jazzowego, Sekcja teatralna dla dorosłych "Grupa Josefa", Sekcja plastyczna dla dzieci i młodzieży, Sekcja plastyczna dla dorosłych, Sekcja recytatorska i terapia zajęciowa, Akademia malucha, Sekcja gier wirtualnych, Zajęcia fitness aerostep, Pilates, Zajęcia z gimnastyki zdrowotnej i senior fit dance, Sekcja filmowa "Klub Miłośników Filmu".

Do imprez artystycznych organizowanych przez MOK należą m.in.: „Wieczór Kolęd”, Ogólnopolski Konkurs Recytatorski, lekcje muzyki i plastyki dla maluchów, „Dzień Matki”, „Dzień Dziecka”, Jarmark Mszczonowski, seanse kinowe w plenerze, koncerty młodzieżowe, koncerty estradowe, imprezy plenerowe, wernisaże i wystawy prac artystów. Na terenie Ośrodka działa także kino, którego repertuar dostępny jest na stronie internetowej <https://mok.mszczonow.pl>. Możliwy jest zakup biletów on-line.

W MOK-u działa także Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Jego oferta skierowana jest nie tylko do starszych, ale również dla pozostałych mieszkańców. Aktywnościami organizowanymi w ramach MUTW są m.in: cykle wykładów i prelekcji medycznych, spotkań literackich, teatralnych, zajęciach sportowo-leczniczych, a także wyjazdy na basen, do kina oraz inne wspólne wyjścia.

Jednostką zaspokajającą potrzeby kulturalne mieszkańców gminy Mszczonów jest Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie, zlokalizowana przy ul. Szkolnej 3 wraz z filią w Osuchowie przy ul. Piekarskiej 2. Instytucja ta zaspokaja i rozwija potrzeby czytelnicze, informacyjne, edukacyjne, a także kulturalne mieszkańców, jednocześnie służąc zachowaniu dziedzictwa kulturowego. Dzięki działaniu Biblioteki mieszkańcy mają możliwość integracji, aktywizacji i wdrażania w środowisko twórcze. Sytuacja epidemiologiczna skłoniła Bibliotekę do wprowadzenia nowego rozwiązania w kontekście zwracania książek. Przy budynku Biblioteki w Mszczonowie oraz przy jej filii w Osuchowie znajdują się tzw. „wrzutnie” książek, czyli urządzenia czynne całą dobę, gdzie można w bezpieczny i bezkontaktowy sposób oddać wcześniej wypożyczone książki. Na terenie gminy aktywnie działa również Dyskusyjny Klub Książki oraz Klub Miłośników Podróży.

Ofertę kulturalną uzupełnia działalność Gminnego Centrum Informacji, mającego swoją siedzibę przy ulicy Żyrardowskiej 4 w Mszczonowie oraz jego filia w Osuchowie. Do głównych zadań Gminnego Centrum Informacji należą:

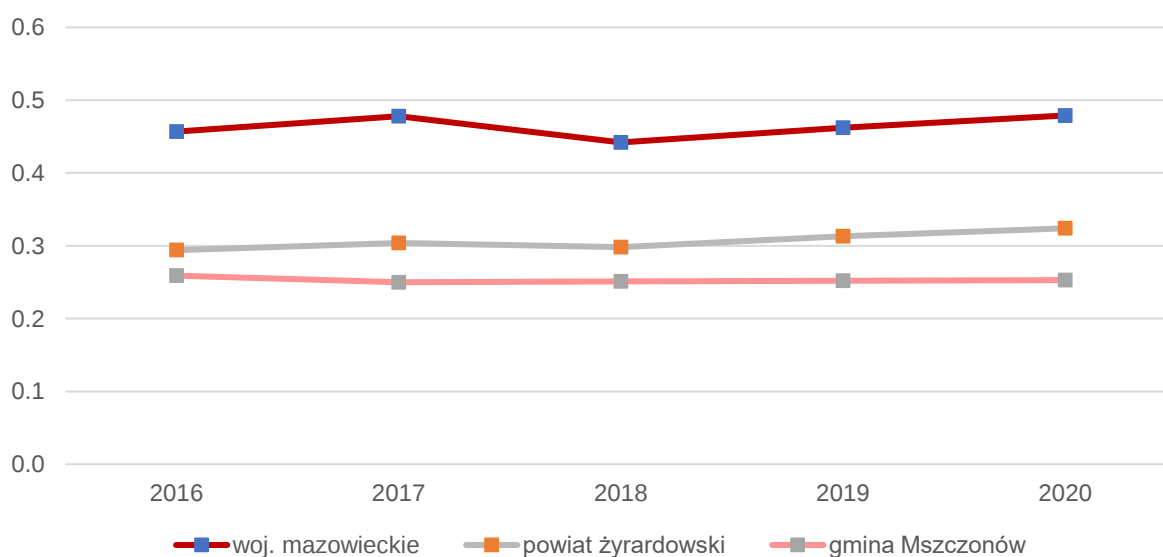
- promocja gminy Mszczonów,
- współpraca z innymi podmiotami w celu aktywizacji działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego,
- działalność szkoleniowa, dzięki której znaczenie zwiększa się poziom wiedzy, kwalifikacji, szans zdobycia zatrudnienia,
- działalność prorolnicza, filia GCI w Osuchowie,
- przeciwdziałanie bezrobociu na terenie miasta i gminy Mszczonów,
- udostępnianie nowych technologii lokalnej społeczności;
- działalność konsultacyjno-doradcza dla innych organizacji.

Uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym przejawia się również w różnego rodzaju inicjatywach oddolnych, ale także poprzez zorganizowane grupy społeczne, m.in. organizacje pozarządowe. Analizując liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, wskaźnik ten w ostatnich latach kształtował się w gminie Mszczonów na poziomie niższym od powiatu żyrardowskiego i dużo niższym od województwa mazowieckiego. Różnica wskaźnika była szczególnie widoczna w roku 2017, kiedy to średnio w województwie zarejestrowanych było 4,78 organizacji pozarządowych na każde 1 000 mieszkańców, w powiecie 3,04, natomiast w gminie Mszczonów 2,50. W roku 2019 zaobserwowano delikatny wzrost badanego wskaźnika we wszystkich jednostkach, świadczy on o wzrastającej aktywności społecznej wśród społeczności.

Aktywność mieszkańców gminy Mszczonów na rzecz lokalnej społeczności oraz promocji jednostki zbadano na podstawie dwóch wskaźników:

- liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców,
- liczby kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców.

Rycina 10. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największa wartość wskaźnika określającego liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców wynoszącą 0,96 stwierdzono na terenie jednostki analitycznej nr 7. Na terenie jednostki analitycznej nr 1 działała największa liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców – 0,25. Z kolei na terenie jednostki analitycznej nr 2 nie funkcjonowała żadna fundacja, stowarzyszenie czy organizacja społeczna.

Tabela 12. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA			
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	0,25	-0,295	0,00	-0,370
M2	0,15	-0,724	0,00	-0,370
M3	0,47	0,582	0,00	-0,370
M4	0,12	-0,846	0,00	-0,370
M5	0,03	-1,206	0,00	-0,370
M6	0,10	-0,926	0,00	-0,370
1	0,75	1,686	0,25	3,170
2	0,00	-1,322	0,00	-0,370
3	0,29	-0,147	0,00	-0,370
4	0,32	-0,045	0,00	-0,370
5	0,27	-0,227	0,00	-0,370
6	0,30	-0,126	0,00	-0,370
7	0,96	2,559	0,00	-0,370
8	0,55	0,880	0,00	-0,370
9	0,33	0,026	0,17	2,009
10	0,36	0,130	0,00	-0,370

Źródło: opracowanie własne.

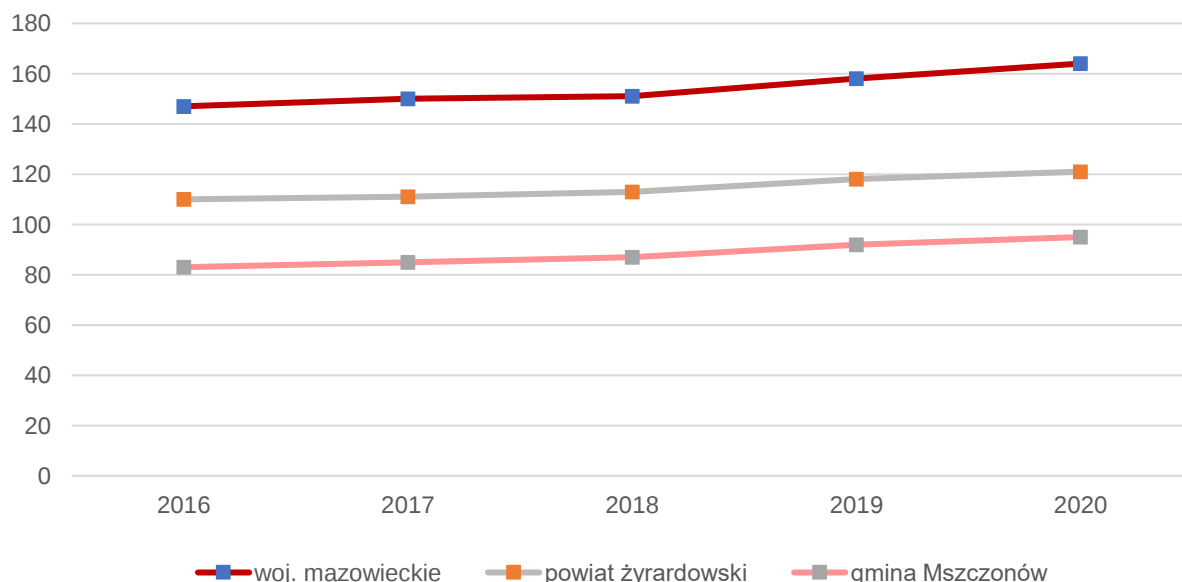
4.2 Sfera gospodarcza

Dążenie do poprawy poziomu rozwoju gospodarczego sprowadza się do aktywności samorządu lokalnego skupiającej się na wspieraniu sektora prywatnego, efektywnym zarządzaniu i wykorzystywaniu zasobów jednostki oraz operatywnym zarządzaniu dochodami publicznymi, a także tworzeniem atrakcyjnych miejsc pracy.

Wpływ na możliwości rozwoju gospodarczego gminy Mszczonów ma jej miejsko-wiejski charakter. Miasto Mszczonów zlokalizowane jest w bardzo dogodnej inwestycyjnie lokalizacji. Bliskość dużych aglomeracji miejskich takich jak Warszawa oraz Łódź sprzyja rozwojowi usług dla producentów i biznesu tj. transport, gospodarka magazynowa, obsługa nieruchomości, pośrednictwo finansowe. W zakresie przedsiębiorczości dużą rolę odgrywa również Gminne Centrum Informacji w Mszczonowie, które zajmuje się m.in. podnoszeniem kwalifikacji zawodowych mieszkańców, poprzez organizowanie różnego rodzaju szkoleń oraz kursów. Ponadto szansą rozwoju dla gminy jest obecność wód geotermalnych oraz wykorzystywanie ich leczniczych i relaksacyjnych właściwości. Dzięki tym walorom gmina rozwijać się może jako ośrodek turystyki zdrowotnej.

O przedsiębiorczości gminy świadczy także liczba zarejestrowanych w REGON, na 1000 mieszkańców, podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy Mszczonów w 2020 roku, według danych GUS, było ich 95, stanowiło to 11,9% podmiotów powiatu żyrardowskiego. Przeliczając liczbę podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, w latach 2016-2020 nastąpił niewielki wzrost wskaźnika zarówno w gminie Mszczonów, jak i powiecie żyrardowskim oraz województwie mazowieckim, przy czym wskaźnik dla gminy kształtował się na najniższym poziomie. Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba przedsiębiorstw zwiększyła się w przypadku gminy Mszczonów o 12 (na 1000 mieszkańców), w przypadku powiatu o 11 oraz o 17 w województwie. W podziale działalności według sekcji PKD najwięcej firm działało w sekcji handlu hurtowego i detalicznego; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (31%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (11%) i transporcie i gospodarce magazynowej (10%).

Rycina 11. Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców

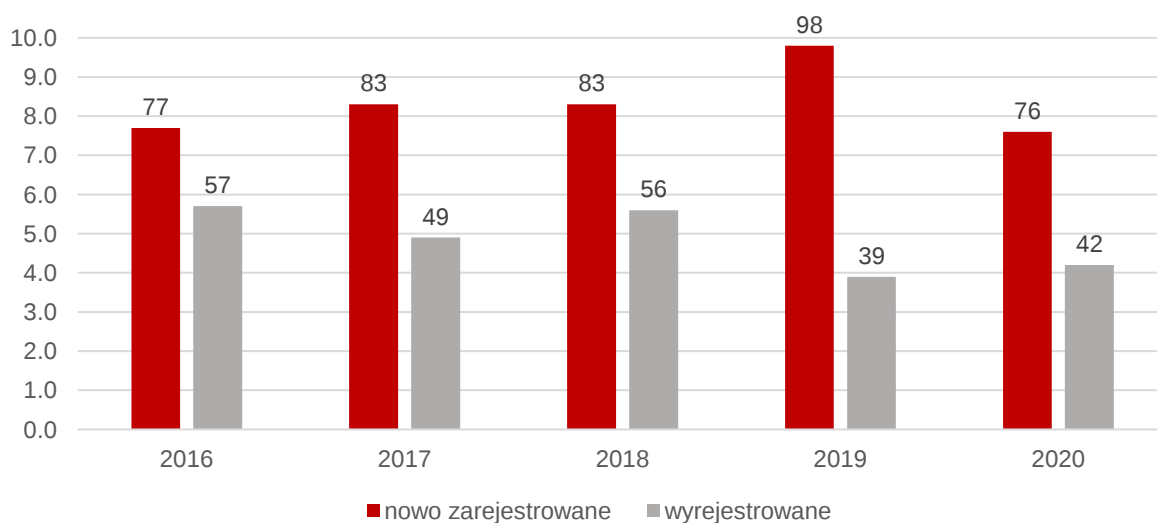
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do najważniejszych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Mszczonów zalicza się: Hurtownia Farmaceutyczna Boehringer Ingelheim Sp. z o.o., Centrum Logistyczne Fiege Sp. z o.o., Damco (firma

logistyczna), DSM NUTRITIONAL PRODUCTS Sp. z o.o. (sprzedaż premiksów witaminowo-mineralnych oraz innych dodatków do pasz), Grupa Pekabex (branża budowlana, wytwórstwo prefabrykatów), FIEGE Sp. z o.o. (logistyka kontraktowa), FM POLSKA Sp. z o.o. (usługi logistyczne), GEOTERMIA MAZOWIECKA S.A. (pozyskiwanie i dystrybucja energii), ID Logistics Polska S.A. (usługi logistyczne), INTERSTONE (importowanie i dystrybucja kamienia), JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA S.A. (handel), KNAUF INDUSTRIES POLSKA Sp. z o.o. (przetwórstwo tworzyw sztucznych), MONDI GROUP Sp. z o.o. (producent papierów do produkcji tektury falistej oraz papieru workowego), Synektik S.A. dawniej: MONROL POLAND LTD (producent produktów radio-farmaceutycznych oraz rozwiązań informatycznych), CMPL CAT Mosolf Polska Sp. z o.o. (usługi logistyczne), POINT PARK PROPERTIES /P3/ Sp. z o.o. (zarządzanie europejskimi nieruchomościami logistycznymi), SOLE Sp. z o.o. Magazyn (składowanie, magazynowanie), Centrum Wolnościowe Wschód-Zachód Sp. z o.o. (operator logistyczno-magazynowy), YKK POLAND Sp. z o.o. (produkcja zamków błyskawicznych, zapiek, zatrzasków i guzików, a także produktów tekstylnych i plastikowych).

Pogłębiając analizę dotyczącą poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie Mszczonów zbadano liczbę podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie gminy. Analiza dotyczyła zmian na przestrzeni lat 2016-2020. Z danych wynika, iż corocznie liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw znacząco przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Pozytywnym zjawiskiem jest również fakt, iż na przestrzeni analizowanych lat spadała liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw, świadczy to o dużym potencjale przyciągania do gminy i obszarów ją otaczających inwestorów z branży przetwórstwa, usług, logistyki oraz technologii przetwarzania żywności.

Rycina 12. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 na terenie gminy Mszczonów

Źródło: opracowanie własne.

W celu określenia sytuacji w sferze gospodarczej gminy Mszczonów przeprowadzona została analiza wskaźnikowa dla poziomu aktywności gospodarczej. Jako wskaźnik aktywności gospodarczej wybrano:

- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym;
- liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców;

- liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Na terenie gminy Mszczonów najwięcej podmiotów gospodarczych rejestrowano na terenie jednostki analitycznej nr M3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców wyniosła 13,02, natomiast liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób produkcyjnym wyniosła 21,78. Najmniej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było na terenie jednostki analitycznej nr 10, gdzie kolejno wskaźniki te wyniosły 0,72 i 1,27. Najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców odnotowano na terenie jednostki analitycznej nr M3 – 1,35. Na terenie jednostek analitycznych nr 6 i 8 nie powstał żaden nowy podmiot gospodarczy. Najwięcej wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców było na terenie jednostki analitycznej M3 – 0,89. Na terenie jednostek analitycznych nr 1, 2, 4, 5 i 10 nie została zlikwidowana ani jedna działalność gospodarcza.

Tabela 13. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA											
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	8,82	1,039	14,48	0,980	0,54	0,009	0,89	-0,014	0,16	0,420	0,26	0,431
M2	5,80	-0,086	10,52	0,103	0,44	-0,288	0,79	-0,179	0,17	0,381	0,31	0,331
M3	13,02	2,600	21,78	2,596	1,35	2,312	2,25	2,351	0,89	-2,115	1,49	-2,123
M4	7,12	0,404	12,78	0,604	0,19	-1,001	0,34	-0,970	0,48	-0,692	0,86	-0,819
M5	6,76	0,271	11,50	0,319	0,71	0,483	1,20	0,530	0,41	-0,454	0,70	-0,481
M6	7,62	0,593	12,20	0,474	0,78	0,679	1,24	0,596	0,30	-0,085	0,49	-0,039
1	3,23	-1,040	5,31	-1,052	0,75	0,594	1,22	0,567	0,00	0,973	0,00	0,975
2	4,24	-0,664	6,82	-0,715	0,92	1,098	1,48	1,015	0,00	0,973	0,00	0,975
3	6,12	0,035	10,40	0,075	0,87	0,961	1,49	1,018	0,87	-2,065	1,49	-2,118
4	5,55	-0,179	8,93	-0,250	0,16	-1,084	0,26	-1,112	0,00	0,973	0,00	0,975
5	5,98	-0,019	9,87	-0,042	0,41	-0,373	0,67	-0,389	0,00	0,973	0,00	0,975
6	5,64	-0,145	8,30	-0,389	0,00	-1,537	0,00	-1,554	0,59	-1,088	0,87	-0,843
7	7,22	0,444	11,54	0,328	0,64	0,297	1,03	0,222	0,16	0,416	0,26	0,441
8	6,28	0,095	11,22	0,258	0,00	-1,537	0,00	-1,554	0,27	0,024	0,49	-0,040
9	2,34	-1,372	3,99	-1,343	0,50	-0,104	0,85	-0,074	0,17	0,392	0,28	0,382
10	0,72	-1,975	1,27	-1,945	0,36	-0,508	0,63	-0,454	0,00	0,973	0,00	0,975

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Sfera środowiskowa

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że szczególnymi zjawiskami kryzysowymi występującymi w sferze środowiskowej są przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Przykładem odpadu, którego szkodliwość dla zdrowia i życia ludzi pozostaje udowodniona, jest azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 roku w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. 2005 nr 201 poz. 1674) azbest widnieje jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Sfera środowiskowa na terenie gminy Mszczonów przeanalizowana została za pomocą wskaźników obrazujących pokrycie powierzchni azbestem:

- liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców,
- powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców.

Najwyższe zagrożenie azbestem odnotowano w jednostce analitycznej nr 10, w której analizowane wskaźniki wskazywały na występowanie sytuacji kryzysowej. W jednostce tej liczba budynków pokryta wyrobami zawierającymi azbest na 100 mieszkańców w tej jednostce wniosła 12,07. powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców wyniosła 8667,74 m². Najkorzystniejsza sytuacja środowiskowa w zakresie występowania azbestu zdiagnozowana została na terenie jednostki analitycznej nr M2, gdzie na podstawie analizowanych wskaźników nie stwierdzono występowania problemów.

Tabela 14. Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej

Jednostka analityczna	POKRYCIE AZBESTEM			
	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	0,32	1,040	356,31	1,037
M2	0,10	1,104	4,60	1,172
M3	1,06	0,828	419,85	1,013
M4	0,90	0,874	95,42	1,137
M5	1,07	0,823	228,09	1,086
M6	1,28	0,764	370,94	1,032
1	4,73	-0,229	5199,85	-0,813
2	1,85	0,600	2271,86	0,305
3	3,79	0,040	3996,21	-0,353
4	3,96	-0,009	3403,89	-0,127
5	3,26	0,193	2495,96	0,220
6	10,98	-2,030	5446,27	-0,907
7	6,10	-0,625	5526,89	-0,938
8	5,74	-0,521	4341,53	-0,485
9	5,69	-0,506	6312,37	-1,238
10	12,07	-2,345	8667,74	-2,138

Źródło: opracowanie własne

4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Przestrzeń gminy Mszczonów w 70% pokryta jest terenami rolnymi i w 17% terenami leśnymi. Przez jej obszar przepływają cztery rzeki: Okrzesza, Pisia Gągolina, Korabiewka oraz Jeziorka. Są to rzeki, których długość nie przekracza 8 km. Najdłuższą z nich jest, przepływająca przez miasto Mszczonów, Okrzesza (7,6 km), stanowi ona lewy dopływ rzeki Pisi Gągoliny. Układ komunikacyjny opiera się głównie o drogę krajową nr 8 i trasę międzynarodową nr 50 wraz z uzupełniającymi je drogami gminnymi. Atutem gminy jest jej lokalizacja w bliskiej odległości od Warszawy – podróż autem zajmuje ok. 45 min i Łodzi – podróż autem zajmuje ok. 1h i 25 min. Miasta te, wraz z mniejszymi – Grójcem, Sochaczewem, Skierniewicami i Łowiczem pełnią uzupełniające funkcje dla gminy Mszczonów m.in. w zakresie usług konsumpcyjnych i ogólnospołecznych. Obszary objęte ochroną znajdujące się w granicach gminy zajmują powierzchnię 4 700 ha, dzięki czemu mieszkańcy całej gminy mają stosunkowo dobry dostęp do terenów cennych przyrodniczo, w których można wypocząć oraz spędzić czas na łonie natury.

Przykłady zjawisk kryzysowych mogących wystąpić w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wymienione zostały w Ustawie o rewitalizacji. Zaliczają się do nich:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej,
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Na jakość terenów wpływa również ukształtowanie przestrzeni, szczególną rolę ma w tym przypadku utrzymanie ładu przestrzennego, który wprowadza do otoczenia harmonię i porządek. Elementami uzupełniającymi ład przestrzenny są dobrze zachowane zabytki, które identyfikują społeczeństwo zarówno kulturalnie, jak i historycznie.

Negatywne zjawiska występujące w sferze funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminy Mszczonów zbadano za pomocą wskaźników takich jak:

- liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców,
- liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców,
- liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców.

Obiekty infrastruktury sportowej, w szczególności place zabaw umożliwiają mieszkańcom jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych. Na terenie jednostki analitycznej nr 9 mieszkańcy mieli najlepszy dostęp do obiektów infrastruktury sportowej – wskaźnik 0,67. Najmniejsza liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców była na terenie jednostek analitycznych nr 1, 2, 3, 6 i 8, i M1 gdzie mieszkańcy nie posiadali do nich dostępu. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw na 100 mieszkańców najwyższa była na terenie jednostki nr M3. Brak placów zabaw odnotowano na terenie jednostek analitycznych nr M1, 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10.

Najwięcej obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków oraz obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców zlokalizowanych było na terenie jednostki analitycznej nr 8.

Brak obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków stwierdzono na terenie jednostek analitycznych nr M2, M5, 1, 2, 6 i 10.

Tabela 15. Analiza wskaźnikowa sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Jednostka analityczna	DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ				ŁAD PRZESTRZENNY	
	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców		Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	0,00	-0,759	0,00	-0,908	0,24	-0,226
M2	0,15	0,014	0,10	0,442	0,00	-0,717
M3	0,21	0,327	0,21	2,011	0,49	0,283
M4	0,08	-0,324	0,08	0,260	0,19	-0,317
M5	0,01	-0,709	0,08	0,163	0,00	-0,717
M6	0,22	0,367	0,12	0,743	0,02	-0,676
1	0,00	-0,759	0,00	-0,908	0,00	-0,717
2	0,00	-0,759	0,00	-0,908	0,00	-0,717
3	0,00	-0,759	0,00	-0,908	0,29	-0,118
4	0,16	0,067	0,16	1,312	0,32	-0,065
5	0,14	-0,051	0,14	0,995	0,82	0,959
6	0,00	-0,759	0,00	-0,908	0,00	-0,717
7	0,16	0,078	0,16	1,341	0,80	0,933
8	0,00	-0,759	0,00	-0,908	1,91	3,213
9	0,67	2,728	0,00	-0,908	0,50	0,314
10	0,54	2,059	0,00	-0,908	0,00	-0,717

Źródło: opracowanie własne.

4.5 Sfera techniczna

Do negatywnych zjawisk technicznych, które należy przeanalizować, według ustawy o rewitalizacji w szczególności są:

- stan degradacji technicznej obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
- brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obiekt budowlany, którego stan techniczny określa się jako zły, nie tylko zagraża życiu lub zdrowiu ludzi, ale swym wyglądem powoduje także oszpeccenie otoczenia. Taki stan budynku czy przestrzeni publicznej zauważalny jest niemal natychmiastowo, zarówno przez lokalną społeczność, jak i turystów. Zdegradowane lub zdewastowane obiekty zaburzają ład przestrzenny i wpływają bardzo negatywnie na jakość walorów estetycznych. Tereny, na których stan techniczny obiektów określa się jako zły lub bardzo zły z jednej strony odstrasza, prowadząc często do unikania ich przez lokalną społeczność. Natomiast z drugiej strony stają się miejscem przyciągania np. młodzieży lub/i osób spożywających alkohol. Zły stan takiej przestrzeni powoduje, iż w społeczności traci się chęć dbania o wspólne dobro, co doprowadza niekiedy do aktów wandalizmu.

Gruntowych lub częściowych remontów poprawiających stan techniczny wymagają często budynki komunalne. Stanowią one ogół budynków należących do gminy, służące realizacji zadań własnych gminy. Przestrzeń, w której realizowane są usługi z zakresu oświaty (budynki szkoły, przedszkoli), ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, przychodnie), działań władz samorządowych (budynki urzędów, placówek) itp. w dużym stopniu oddziałuje na poziom ogólnego zadowolenia mieszkańców z realizacji tych usług, co w sposób bezpośredni wiąże się z nastrojami i emocjami pojawiającymi się w sferze społecznej.

Sfera techniczna na terenie gminy Mszczonów została przeanalizowana na podstawie wskaźników obrazujących stan techniczny przestrzeni publicznej:

- odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych,
- liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców.

Najwięcej obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków zlokalizowanych było na terenie jednostek analitycznych 9 i 10 (50%), M1 (38,7%) i M3 (23,5%). Na terenie jednostki analitycznej nr 10 zlokalizowane było najwięcej obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców – 0,36.

Tabela 16. Analiza wskaźnikowa sfery technicznej

Jednostka analityczna	STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ			
	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych		Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
M1	38,7%	-1,554	0,00	0,258
M2	0,0%	0,552	0,00	0,258
M3	23,5%	-0,728	0,00	0,258
M4	0,0%	0,552	0,00	0,258
M5	0,0%	0,552	0,00	0,258
M6	0,0%	0,552	0,00	0,258
1	0,0%	0,552	0,00	0,258
2	0,0%	0,552	0,00	0,258
3	0,0%	0,552	0,00	0,258
4	0,0%	0,552	0,00	0,258
5	0,0%	0,552	0,00	0,258
6	0,0%	0,552	0,00	0,258
7	0,0%	0,552	0,00	0,258
8	0,0%	0,552	0,00	0,258
9	50,0%	-2,168	0,00	0,258
10	50,0%	-2,168	0,36	-3,873

Źródło: opracowanie własne.

4.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodologią do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano negatywne zjawiska w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Dokonana w poprzedniej części dokumentu analiza wskaźnikowa, pozwoliła zdiagnozować natężenie zjawisk kryzysowych sfery społecznej oraz w co najmniej w jednej z pozostałych sfer w następujących jednostkach analitycznych gminy Mszczonów: M1, M3, M4, 3, 4, 6, 7. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie miasta, wchodzące w skład obszaru zdegradowanego, obejmują następujące ulice: Bagno, Boczna, Dojazd, Fabryczna, Gimnazjalna, Keramzytowa, Kościuszki, Księcia Józefa Poniatowskiego, Nowa, Odnawialna, Polna, Przemysłowa, Raclawicka, Skierniewicka (częściowo), Spokojna, Sportowa, Szkolna, Techniczna, Termalna, Warszawska, Wiatraczna, Wierzbowa, Zacisze, Żyrardowska (częściowo), 3-go Maja, Cmentarna, Grójecka (częściowo), Kilińskiego (częściowo), Kościelna, Krzywa, Łąkowa, Młynarska, Narutowicza, Nowy Rynek, Plac Józefa Piłsudskiego; Rawska (częściowo), Sienkiewicza, Tarczyńska (częściowo), Traugutta, Dworcowa (częściowo), Ługowa (częściowo), Maklakiewiczza, Niesiołowskiego, Stanisława Zarachowicza, Tańskiego Aleksandra, Tysiąclecia, Wschodnia (częściowo). Jednostki analityczne wyznaczone na terenach wiejskich wchodzące w skład obszaru zdegradowanego obejmują następujące miejscowości: Adamowice; Gurba; Powązki; Szeligi; Zdieszyn, Adamówek; Badów Górny, Gąba, Kamionka, Sosnowica, Wymysłów, Chudolipie, Dwórzno, Lutkówka Druga, Tłumy, Zbiroża, Zimna Woda, Budy-Zasłona, Huta Piekarska, Kowiesowo, Kowiesy, Lindów, Michalin, Piekarowo, Piekary, Podlindowo, Zimnice.

W Tabeli 17. przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego. Z kolei Tabela 18. przedstawia zdegradowane jednostki analityczne po uszeregowaniu i uporządkowaniu występowania negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. W sferze społecznej jednostki analityczne zostały uszeregowane zgodnie z natężeniem występowania zjawisk kryzysowych w tej sferze; kolor czerwony oznacza wysokie natężenie problemów społecznych, a kolor zielony natężenie niskie.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi 7 zamieszkałych jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi 61 km², co stanowi 40,41% ogólnej powierzchni gminy. Zamieszkuje je łącznie 4721 osób, co stanowi 42,66% wszystkich mieszkańców gminy Mszczonów.

Tabela 17. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
M1	-0,118	0,477	1,039	-0,631	-0,648
M2	0,163	0,044	1,138	-0,087	0,405
M3	-0,856	0,937	0,920	0,874	-0,235
M4	-0,168	-0,412	1,005	-0,127	0,405
M5	0,038	0,111	0,955	-0,421	0,405
M6	-0,149	0,370	0,898	0,145	0,405
1	0,548	0,170	-0,521	-0,795	0,405
2	0,382	0,447	0,453	-0,795	0,405
3	-0,376	-0,349	-0,157	-0,595	0,405
4	-0,201	-0,113	-0,068	0,438	0,405

5	0,440	0,188	0,206	0,634	0,405
6	-0,145	-0,926	-1,469	-0,795	0,405
7	-0,017	0,358	-0,782	0,784	0,405
8	0,406	-0,459	-0,503	0,515	0,405
9	0,033	-0,353	-0,872	0,711	-0,955
10	0,022	-0,489	-2,242	0,145	-3,021

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 18. Obszary zdegradowane na terenie gminy Mszczonów

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
M3	-0,856	+	+	+	-
3	-0,376	-	+	-	+
4	-0,201	-	+	+	+
M4	-0,168	-	+	-	+
6	-0,145	-	-	-	+
M1	-0,118	+	+	-	-
7	-0,017	+	-	+	+

Źródło: opracowanie własne.

4.7 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na obszarze zdegradowanym gminy Mszczonów

Obszar rewitalizacji to zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji: obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Z ustawy wynika zatem, że aby dany obszar gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji konieczne jest, by występowała na nim koncentracja negatywnych zjawisk oraz aby był on istotny dla rozwoju lokalnego całej gminy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz jako obszar rewitalizacji w gminie Mszczonów wyznacza się jednostkę analityczną nr M3 i M4, które obejmują centralne części Miasta Mszczonowa. Jednostki wybrane zostały ze względu na znaczne natężenie negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnej dużej koncentracji mieszkańców na niewielkiej powierzchni. Ponadto w granicach jednostek analitycznych stwierdzono łącznie negatywne zjawiska w trzech z czterech pozostałych analizowanych sfer. Na terenie jednostki M3 stwierdzono sytuację kryzysową w sferze technicznej, natomiast na terenie jednostki analitycznej M4 w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Należy podkreślić, również istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego przedmiotowych jednostek ze względu na lokalizację na jej terenie głównych instytucji administracyjnych, oświatowych i kulturalnych gminy.

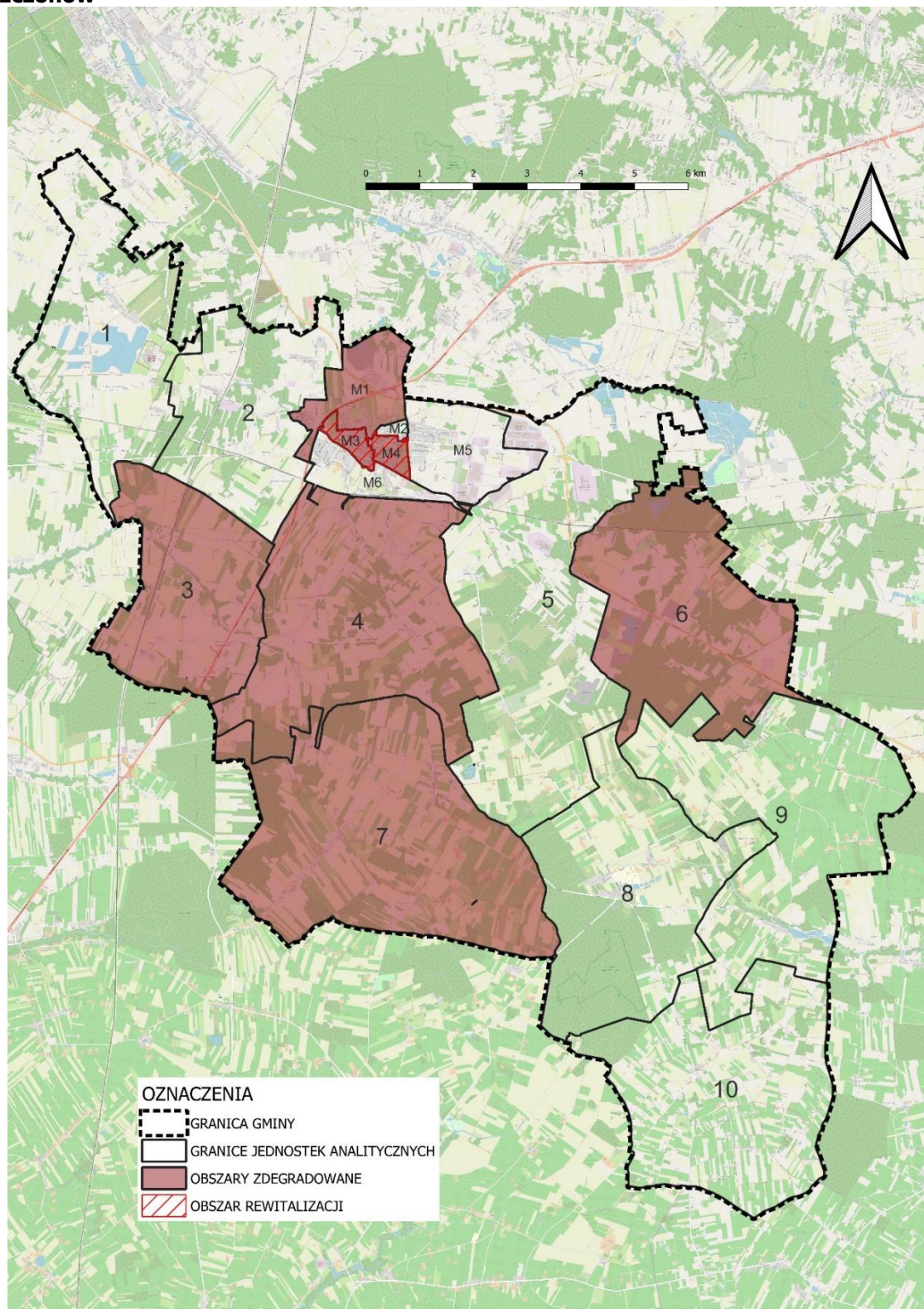
Ww. jednostki analityczne obejmują 0,84 km², co stanowi 0,6% powierzchni gminy. Obszar zamieszkuje 2159 osób, które stanowią 19,1% ogólnej liczby mieszkańców gminy Mszczonów.

Poglądowy przebieg granicy obszaru rewitalizacji obrazują mapy przedstawione na Rycinach 13 i 14.

Obszar zdegradowany wraz z obszarem rewitalizacji prezentuje mapa, będąca załącznikiem do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzona zgodnie z art. 11

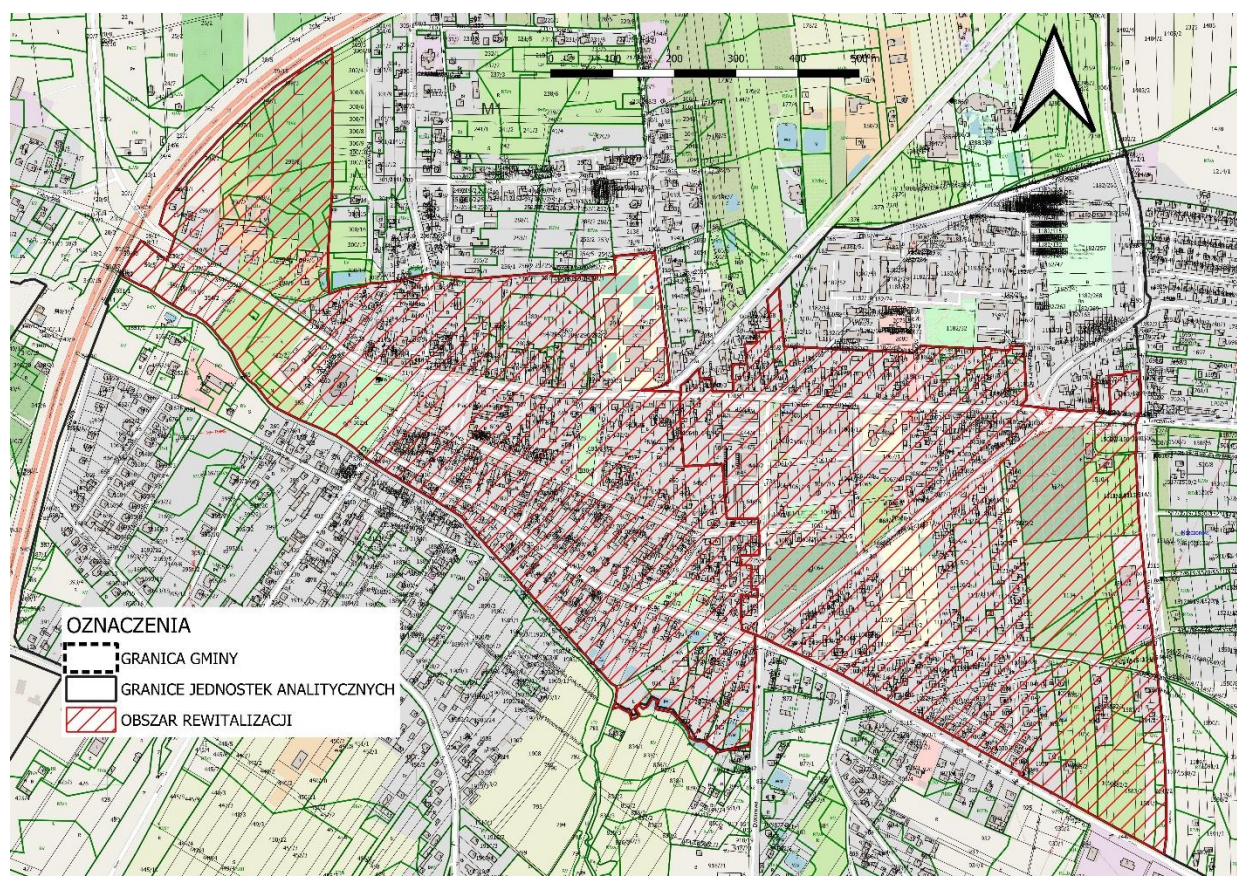
ust. 4 Ustawy z o rewitalizacji w brzmieniu: Załącznikiem do uchwały, o której mowa w art. 8, jest mapa w skali co najmniej 1:5000, sporządzona z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej, w rozumieniu Ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, na której wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Rycina 13. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Mszczonów

Źródło: opracowanie własne.

Rycina 14. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji gminy Mszczonów

Źródło: opracowanie własne.

5. Spis tabel

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	7
Tabela 2. Jednostki analityczne wydzielone na terenie gminy Mszczonów	13
Tabela 3. Jednostki analityczne wydzielone dla gminy Mszczonów	14
Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonania analizy wskaźnikowej – SFERA SPOŁECZNA	17
Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonania analizy wskaźnikowej – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA i TECHNICZNA	19
Tabela 6. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – BEZROBOCIE	23
Tabela 7. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – UBÓSTWO	26
Tabela 8. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – PRZESTĘPCZOŚĆ	27
Tabela 9. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	29
Tabela 10. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - KAPITAŁ LUDZKI	31
Tabela 11. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej – POZIOM EDUKACJI	33
Tabela 12. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej - AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	35
Tabela 13. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej	39
Tabela 14. Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej	40
Tabela 15. Analiza wskaźnikowa sfery przestrzenno-funkcjonalnej	42
Tabela 16. Analiza wskaźnikowa sfery technicznej	43
Tabela 17. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – ZESTAWIENIE ZBIORCZE	44
Tabela 18. Obszary zdegradowane na terenie gminy Mszczonów	45

6. Spis rycin

Rycina 1. Położenie gminy Mszczonów na tle powiatu żyrardowskiego i województwa mazowieckiego	4
Rycina 2. Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi na terenie gminy Mszczonów	6
Rycina 3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Mszczonów	7
Rycina 4. Żyrardowski Obszar Funkcjonalny	9
Rycina 5. Jednostki analityczne na terenie gminy Mszczonów	15
Rycina 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności, w wieku produkcyjnym, w gminie Mszczonów na tle powiatu i województwa	21
Rycina 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Mszczonów na tle powiatu i województwa	24
Rycina 8. Struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminie Mszczonów w latach 2016-2020	30
Rycina 9. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku 2021	32
Rycina 10. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców	35
Rycina 11. Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców	36
Rycina 12. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 na terenie gminy Mszczonów	37
Rycina 13. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Mszczonów	46
Rycina 14. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji gminy Mszczonów	47